

vergadering **C291**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en
Inburgering

van 27 juni 2023

Vlaams
Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de krapte op de arbeidsmarkt bij lokale besturen – 2873 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de vele openstaande vacatures bij lokale besturen – 2904 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Staf Aerts aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de 14.000 openstaande vacatures bij de lokale besturen – 2907 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het grote aantal openstaande vacatures bij lokale besturen – 3054 (2022-2023)	5
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de impact van de toenemende economische migratie op het inburgeringsbeleid – 2887 (2022-2023)	15
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over de flankerende activeringsaanpak voor de verplichte inschrijving van leefloongerechtigden – 2889 (2022-2023)	20
VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de Moslimraad als opvolger van de Moslimexecutieve – 2938 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Katrien Partyka aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de oprichting van de Moslimraad als mogelijke vervanger van de Moslimexecutieve als representatieve organisatie van de moslims in België – 3013 (2022-2023)	26

VRAAG OM UITLEG van Koen Van den Heuvel aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de inzet van consultants bij lokale besturen – 2976 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het groeiende aantal consultants bij lokale besturen – 3017 (2022-2023)	32
VRAAG OM UITLEG van Katrien Partyka aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de erkenning van zes lokale geloofsgemeenschappen – 2977 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de erkenning van zes lokale geloofsgemeenschappen – 2999 (2022-2023)	39
VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het optrekken van het verplicht te behalen taalniveau in het inburgeringstraject – 2986 (2022-2023)	45
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het omstandigheidsverlof voor pleegouders – 3004 (2022-2023)	49
VRAAG OM UITLEG van Kris Van Dijck aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de fusie van faciliteitengemeenten – 3041 (2022-2023)	51

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de krapte op de arbeidsmarkt bij lokale besturen
– 2873 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de vele openstaande vacatures bij lokale besturen
– 2904 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Staf Aerts aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de 14.000 openstaande vacatures bij de lokale besturen
– 2907 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het grote aantal openstaande vacatures bij lokale besturen
– 3054 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): In 2022 waren er meer dan 14.000 openstaande vacatures bij lokale besturen, en het ziet ernaar uit dat dit aantal zal stijgen omdat bijna een op de vier medewerkers binnen tien jaar met pensioen gaat. In totaal werken er ongeveer 193.000 mensen bij de lokale besturen in Vlaanderen, wat neerkomt op zo'n 150.000 voltijdse banen. Door het tekort aan personeel op de arbeidsmarkt moeten sommige lokale besturen hun dienstverlening aanpassen, zoals het verkorten van openingstijden of tijdelijke sluiting van bepaalde diensten. Om meer mensen te overtuigen om in een stad of gemeente te gaan werken, heeft de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) op 1 juni het actieplan #Lokaalwerkt! gelanceerd.

Er zijn verschillende redenen voor dit tekort aan personeel. De arbeidsmarkt is dynamisch, veel medewerkers gaan met pensioen, er is te weinig zijinstroom van mensen zonder het juiste diploma maar die wel voldoende competent zijn, mensen wisselen vaak van baan en lokale besturen hebben soms het imago van saaie bureaucratieën. Hierdoor zijn er duizenden vacatures bij lokale besturen, vooral voor functies zoals maatschappelijk werkers, administratief personeel, schoonmakers en kinderbegeleiders.

De VVSG wil niet passief toekijken bij deze ontwikkeling. Ze benadrukken dat werken bij een lokaal bestuur dynamisch is en veel maatschappelijke waarde heeft. We weten allemaal dat lokale besturen werkzekerheid bieden, goede salarissen, veel mogelijkheden voor training en een goede balans tussen werk en privéleven. Het actieplan #Lokaalwerkt! ondersteunt steden en gemeenten bij het in de praktijk benadrukken van deze voordelen, bijvoorbeeld door aantrekkelijke vacatureadvertenties, efficiënte selectieprocedures, levenslang leren en goede salarissen.

Minister, ik vind dit een geweldig initiatief dat we volledig moeten ondersteunen. Veel mensen denken niet meteen aan een baan bij een lokaal bestuur als ze werk zoeken, en dat moet veranderen. Men denkt altijd aan iets anders, maar eigenlijk

is het een prima werkplek. Ik maak daar altijd wat reclame voor, maar daarmee alleen zullen we er niet komen.

De VVSG stelt lokale besturen voor om gebruik te maken van de nieuwe mogelijkheden en de extra beleidsruimte die het nieuwe rechtspositiebesluit hen biedt. Hoe ondersteunt u de lokale besturen die hun rechtspositiebesluit aanpassen, minister? Krijgt het Agentschap Binnenlands Bestuur hier veel vragen over?

Ziet u een mogelijkheid om de vacatures van de lokale besturen ook mee op te nemen in de vacaturedatabank van de Vlaamse overheid om op die manier het bereik van de lokale besturen te vergroten?

Op welke manier zult u het VVSG-initiatief ondersteunen? Zult u mee de nodige inspanningen leveren om de lokale besturen als aantrekkelijke werkgever te promoten?

Ziet u nog andere manieren om lokale besturen te ondersteunen in hun zoektocht naar meer personeel?

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Minister, de VVSG maakte inderdaad onlangs bekend dat er in 2022 meer dan 14.000 vacatures open stonden bij lokale besturen. Het gaat om een waaier aan functies, vooral maatschappelijk werkers, medewerkers voor de administratie, voor de schoonmaak en kinderbegeleiders. De VVSG wijt de krapte vooral aan een meer dynamische arbeidsmarkt, het groot aantal medewerkers dat op pensioen gaat, de beperkte zijinstroom van kandidaten die niet over het juiste diploma beschikken, het frequenter wisselen van job en het stoffig imago van de lokale besturen. Zoals de heer Warnez zegt, zou het aantal vacatures de komende jaren ook nog toenemen, want de komende tien jaar gaan nog eens 35.000 medewerkers met pensioen.

Die krapte leidt ertoe dat er op sommige plaatsen gaten vallen, en dat gaat onvermijdelijk ten koste van de dienstverlening aan burgers en ondernemingen. Dat moeten we vermijden. Als vacatures lange tijd niet ingevuld geraken, knippen lokale besturen in de openingsuren van de loketten of sluiten ze diensten en voorzieningen tijdelijk en noodgedwongen.

De VVSG heeft daartoe een actieplan #Lokaalwerkt! uitgewerkt, waarbij steden en gemeenten worden ondersteund in hun aanwervingsbeleid, gaande van het aantrekkelijker maken van vacatureberichten, snelle en efficiënte selectieprocedures tot levenslang leren en een goede verloning. Minister, het lijkt me inderdaad een zeer goed initiatief dat de VVSG daartoe heeft genomen.

Voor Vooruit is het een evidentie dat een sterke overheid goede en betrouwbare dienstverlening biedt aan burgers en ondernemingen. Dat is absoluut cruciaal. Die dienstverlening draagt bij aan de band van de burger met het bestuur en het vertrouwen in dat bestuur. Maar alles staat of valt met voldoende gemotiveerde medewerkers die de lokale besturen doen draaien. We hebben gezien in crisistijden dat die cruciaal zijn en dat die mee ons land op de been houden en goed door een crisis kunnen loodsen. Het is dan natuurlijk belangrijk dat die gemotiveerde medewerkers zelf ook het gevoel hebben dat zij een grote maatschappelijke meerwaarde kunnen betekenen. Daar knelt natuurlijk het schoentje: lokale besturen hebben duidelijk nog wat werk om werken bij de overheid, ook bij de lokale overheid, de steden en gemeenten, voldoende aantrekkelijk te maken en om de troeven uit te spelen die ze ongetwijfeld hebben.

Hoe staat u tegenover het actieplan van de VVSG om precies de steden en gemeenten te ondersteunen in hun aanwervingsbeleid? Vindt u dat het actieplan ver

genoeg gaat? Hebt u daarover overleg gehad met de VVSG? De VVSG geeft aan dat de dienstverlening van steden en gemeenten door personeelstekort geïmpacteerd wordt of geïmpacteerd dreigt te worden. Hoe staat u hiertegenover? Wat kan hieraan gebeuren? Wat kunt en zult u zelf doen om de specifieke knelpuntfuncties, met name maatschappelijk werkers, administratief medewerkers, schoonmakers en kinderbegeleiders, bij lokale besturen aantrekkelijker te maken? Ik kijk uit naar uw antwoorden, minister.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Inderdaad, er zijn meer dan 14.000 vacatures. De collega's hebben het al goed geschetst, wat mij toelaat wat sneller doorheen mijn vraag te gaan. Ik zie dat degene die de volgende vraag gaat stellen, hetzelfde zal doen.

Ik heb nog een cijfer dat nog niet is genoemd: lokale vacatures staan 56 dagen open. Dat is heel wat. Als het dan over zorginstellingen gaat, dan gaat het richting de 112 dagen. Dat zijn heel veel cijfers.

Natuurlijk, werken binnen een lokaal bestuur heeft ook heel wat voordelen. Er zijn veel mensen die in hun eigen gemeente en in hun eigen gemeentehuis aan de slag zijn. Dat betekent dat zij een lokale job hebben en dicht bij huis kunnen werken en eigenlijk elke dag kunnen meebouwen aan hun eigen gemeente. Dat is iets enorm moois dat we als schepen, als burgemeester of als raadslid allemaal hebben kunnen ervaren, alleen hebben zij veel meer jobzekerheid dan wie dat vanuit de politiek probeert te hebben.

Het is een heel belangrijke job en een heel grote werkgever, maar die wordt vandaag geconfronteerd met te veel openstaande vacatures. Dat zal er in de toekomst niet beter op worden.

De meest voorkomende vacature die openstaat, is dan ook nog eens die van maatschappelijk assistent. Dat wilde ik nog even benadrukken.

Minister, welke initiatieven zult u nog nemen? Op welke manier speelt u in op de bekommernissen en de voorstellen van de VVSG? Op welke manier kunnen we de job bij een lokaal bestuur nog concurrentiëler maken? Ik krijg verschillende signalen van lokale besturen, en de collega's hebben er ook al enkele opgesomd, waarbij de dienstverlening in het gedrang komt. Zeker als we kijken naar wie er op de eerste plek staat van de moeilijkst in te vullen vacatures, namelijk de maatschappelijk assistenten, moeten we dan vrezen dat hierdoor een hypotheek wordt gelegd op de dienstverlening en de begeleiding van de meest kwetsbare groepen binnen die gemeentebesturen? Moeten we niet extra in het oog houden dat niet zij het slachtoffer zijn? Niemand zou het slachtoffer moeten zijn, maar zeker niet de meest kwetsbaren binnen de gemeenten.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Het voordeel om als vierde aan te sluiten is natuurlijk dat alle argumenten hier al op tafel liggen. Minister, ik denk dat ik nog één cijfertje in mijn vraagstelling heb staan dat nog niet genoemd is. Dat zijn de prognoses dat dit decennium waarschijnlijk nog 35.000 werknemers bij lokale besturen pensioengerechtigd zullen zijn. Dat is dus een hele pensioengolf.

In tegenstelling tot de collega's heb ik een beetje een andere insteek genomen. Minister, ik ga direct mijn vragen stellen. Het gaat me dan vooral over de diplomaverenissen voor maatschappelijk assistenten, wat ook al aangehaald werd door verschillende collega's, in hoeverre daar al dialoogoverleg geweest is omdat daar toch nogal wat rond te doen is. Ook binnen de schoot van de VVSG is er al heel veel water naar de zee gevloeid als het over die diplomaverenissen gaat.

Minister, het aantal in te vullen vacatures beperkt zich niet alleen tot de maatschappelijk assistenten. Er zijn nog een heel aantal knelpuntberoepen – zo zullen we het dan maar noemen – binnen de lokale besturen. Hoe ziet u de uitbouw van gemeenschappelijke diensten in verschillende besturen? In welke mate kunnen het Regiodecreet en de subregio's waar we toch mee bezig zijn, daar een katalysator zijn? Ik heb natuurlijk veel ervaring binnen de gemeenschappelijke diensten die wij al hebben binnen Regio in Transitie (RiT) met onze zes gemeenten. Er zijn ook in Nederland – ik heb hier de gemeenschappelijke regeling Drechtsteden (GDR) genoemd – een aantal praktijkvoorbeelden van hoe de samenwerking tussen bepaalde lokale diensten over de gemeenten, stadsgrenzen heen toch wel soelaas kan brengen in deze problematiek van tekort aan bepaalde ambtenaren.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Goedemiddag aan alle collega's, dank voor de vragen. Ik vind het een goede zaak dat vier verschillende fracties hierover vragen stellen omdat dit natuurlijk ook een echte uitdaging is. We zitten vandaag in een 'war for talent' en ook de gemeentebesturen ontsnappen niet aan de problemen die een krappe arbeidsmarkt met zich meebrengt, waar veel meer vacatures zijn dan dat er op dit moment mensen zijn die de capaciteiten, de talenten, de mogelijkheden hebben om die vacatures in te vullen. Daarom hebben we met de Vlaamse Regering middelen en instrumenten gezocht en ook gevonden om gemeenten beter te wapenen om die strijd aan te gaan. Dan moet ik natuurlijk verwijzen naar het nieuwe kaderbesluit rechtspositieregeling dat sinds maart van dit jaar van kracht is, dus nog maar enkele maanden. Het is, denk ik, een van de belangrijkste hervormingen in het lokaal hr-beleid van de voorbije decennia. Lokale autonomie staat daarin voorop, en het geeft de lokale besturen zuurstof en ruimte om zelf de loon- en arbeidsvoorwaarden te bepalen.

Collega Aerts, dit betekent concreet dat een bestuur vandaag met die nieuwe rechtspositieregeling dezelfde extralegale voordelen kan toekennen als in de private sector. Zo kunnen de besturen een cafetariaplan invoeren, een eigen loonhuis uitbouwen met specifieke accenten naar die posities die men belangrijk vindt, alerhande cheques toekennen zoals sport- en cultuurcheques en ecocheques, enzovoort. Het is nu aan de besturen om aan de slag te gaan met de nieuwe mogelijkheden die het kaderbesluit hen biedt. Want het is niet omdat wij decretaal de nieuwe rechtspositieregeling gemaakt hebben dat die ook onmiddellijk van kracht is. Dat vraagt nog een proces van onderhandelen en – laat ik zeggen – van vertalen naar de interne regelgeving van een lokaal bestuur. Dat is het werk dat nu moet gebeuren. Dat is niet op een-twee-drie gedaan. Dat heeft natuurlijk even een doorlooptijd nodig. Zodra men daar door is en men die lokale rechtspositieregeling aangepast heeft, zal men sterker staan. Om dat proces te laten internaliseren in de lokale regelgeving, zullen lokale besturen ondersteuning kunnen krijgen van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) voor adviesvragen, informatie en concrete toepassingen die terug te vinden zijn op het digitaal platform.

Collega Warnez, sinds de inwerkingtreding van het rechtspositiebesluit detecteer ik geen stijging in het aantal adviesvragen bij ABB. Dat kan ook te maken hebben met het feit dat natuurlijk geen enkel bestuur overhaaste beslissingen wil nemen en dat een doordachte wijziging van hun rechtspositieregeling (RPR) tijd vraagt. Ik denk ook in alle eerlijkheid dat sommige besturen zich misschien gaan afvragen of ze dat nu nog moeten doen, het laatste jaar van de legislatuur. Ik zou hen toch aanmoedigen om dat te doen omdat dat toch ook vaak wat partijpolitiek overstijgende keuzes zijn, niet allemaal, maar toch een aantal. Misschien gaan sommigen ook wel zeggen om dat te beginnen in 2025. Maar ik zou de gemeentebesturen toch willen aanmoedigen om dat vast te pakken en daaraan te werken, al is het beleidsvoorbereidend werk, en dat niet te laten liggen. Lokale besturen kunnen voor advies ook terecht bij de VVSG. De VVSG heeft laten weten dat ze tijdens de

infosessies die ze hierover georganiseerd hebben, wel heel veel vragen gekregen hebben. Bij de infosessies waren er dus wel veel vragen.

Collega Aerts, u stelde een vraag over de impact van het nieuwe kaderbesluit op de aantrekkelijkheid van het ambtenarenberoep. Aangezien het besluit maar sinds 18 maart in werking is, is het nog te vroeg om dit te analyseren. Die impact kan er nu gewoon nog niet zijn. Ik denk dat we daarvoor nog even geduld moeten hebben.

Een gemoderniseerde lokale rechtspositieregeling is een eerste stap in de aanpak van de 'war for talent' en moet worden gekaderd binnen een globaal vernieuwde en moderne hr-aanpak. Ik ben zeer tevreden dat ook de VVSG zijn verantwoordelijkheid hierin opneemt met het actieplan #LokaalWerkt. Ik bekijk samen met de VVSG en ABB welke instrumenten we de lokale besturen bijkomend kunnen aanreiken, dus complementair met het actieplan van de VVSG. Er liggen een aantal pistes op tafel: de opmaak van een handreiking met daarin marketingtools en 'employer branding'-methodieken, en het uitwerken van een vacaturesite die de referentie moet worden voor de lokale besturen.

Collega Warnez, we onderzoeken ook of en hoe een koppeling met de vacaturesite van de Vlaamse overheid mogelijk zou zijn.

Er werden ook verschillende vragen gesteld over de impact van het tekort aan personeel op de dienstverlening. We kampen inderdaad met een fundamentele krapte op de arbeidsmarkt en die begint door te wegen, waardoor er ook gaten kunnen vallen bij lokale besturen. En hier en daar vallen er ook effectief gaten.

Lokale besturen moeten zorgen dat hun dienstverlening blijft draaien, ook als er tijdelijk gaten vallen in de organisatie. Lokale besturen kunnen in sommige gevallen ook een beroep doen op de private sector voor bepaalde taken. Ik ga daar straks dieper op in, want er komen nog vragen van collega Van den Heuvel en collega Warnez naar aanleiding van de consultantdiscussie.

In ieder geval valt het niet aan te raden dat de besturen bij de aanpak van het personeelstekort een 'one size fits all'-principe toepassen. Voor de invulling van sommige functies, zoals de maatschappelijk werkers – en ik denk dat collega Aerts terecht hun belang heeft onderstreept en de positie die zij innemen in een lokale gemeenschap –, ondernemen we specifieke acties, naast de bijkomende flexibiliteit die het nieuwe kaderbesluit RPR biedt.

De eerste actie betreft de aanpassing van de diplomavooraarden die toegang geven tot de functie van maatschappelijk werkers in het OCMW. We willen die verbreden. We doorlopen hiervoor een intensieve oefening met diverse stakeholders waaronder collega-ministers van Welzijn en Onderwijs, de VVSG en ook federale collega's.

Een meer structurele oplossing is uiteraard opschaling. Sociale diensten met een of twee maatschappelijk werkers dreigen bij uitval gewoon stil te vallen. Dit doet zich niet zo snel voor bij grotere diensten. Er zijn daar twee mogelijkheden. Gemeentefusies zijn een structurele oplossing. Dat komt steeds terug, maar het is ook een realiteit die we onder ogen moeten zien. Ook het regiodecreet – dat is een andere piste – dat onlangs in dit parlement werd goedgekeurd, biedt besturen de mogelijkheid om regiomobiliteit te organiseren, zodat medewerkers tussen besturen gemakkelijker inwisselbaar zijn. Dat is dan het alternatief voor de fusie. Indien men denkt dat opschaling interessant kan zijn, kan die regiomobiliteit daarin misschien voor een stuk oplossingen bieden.

Tot slot stelde collega Van Miert een vraag over twee praktijkvoorbeelden. Die twee praktijkvoorbeelden, met name de GRD en RiT – dat is dan de regio waarin u een

hoofdrol speelt, met Turnhout –, zijn volgens mij mooie voorbeelden van hoe schaalvergroting en samenwerking tussen gemeenten in de praktijk resultaten kan boeken. Ik heb gevraagd aan mijn administratie en de VVSG om te bekijken of we die goede praktijken niet kunnen delen als goede praktijken.

Ik hoop dat ik daarmee toch een beetje een antwoord heb kunnen geven op de vragen die gesteld zijn.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Dank u wel, minister, voor de concrete antwoorden.

Ik denk dat het inderdaad goed is dat we onze personeelsleden verder sterker ondersteunen, want onze lokale besturen hebben uiteraard heel wat straffe personeelsleden. Als politici staan we vaak in de krant met wat we gedaan hebben, maar eigenlijk is dat een hele machine die achter ons staat, die dat vooral allemaal realiseert. Het beleid is maar zo sterk als de ambtenaar die achter u staat.

Ik ben ook heel blij dat ik gehoord heb dat er heel wat concrete pistes op tafel liggen. Ik denk bijvoorbeeld dat die vacaturesite wel een zinvolle piste kan zijn. Ik kijk naar mezelf enkele jaren geleden: ik had wel het idee dat ik in een lokaal bestuurde wilde gaan werken, maar dan moet je toch wel wat zoeken naar de vacatures. Ik ben er nooit gaan werken, maar dat ligt aan andere redenen, niet omdat ik de vacatures niet gevonden heb. *(Gelach. Opmerkingen van Paul Van Miert)*

Neen, daar, in het lokaal bestuur. Ik heb op de universiteit gezeten en in de politiek gezeten, voilà. *(Gelach)*

Wat mij ook wel opvalt, is dat de adviesaanvragen bij ABB niet zo groot zijn, maar ik denk dat u daar ook gelijk hebt: ik denk dat lokale besturen misschien nog niet en masse bezig zijn met het aanpassen van die rechtspositiebesluiten. Dat zal wel nodig zijn als we competitief willen zijn, als we die statuten willen verhogen en als we ervoor willen zorgen dat die sterke personeelsleden ook een goed statuut hebben. Daar heb ik nog een concrete vraag over: is dat ook iets wat u kunt monitoren of monitort, of die rechtspositiebesluiten niet met een kleine aanpassing, maar fundamenteel worden aangepast? Ik vraag het omdat ik mij wel kan inbeelden dat steden als Antwerpen en Gent daar vandaag al mee bezig zijn. Misschien zijn kleine gemeenten daar niet mee bezig, ik weet het niet, maar ik zou het wel graag weten. Mocht het zo zijn, dan hebben we misschien specifieke ondersteuning nodig, hebben we daarvoor misschien een specifiek kader, modellen en andere ondersteuning nodig. Is dat iets wat gemonitord wordt, ja of neen?

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Dank u wel minister, voor uw antwoorden.

U somt een aantal instrumenten op waarvan u zegt dat ze zullen bijdragen om de 'war on talent' aan te gaan. We hebben uitgebreide discussies gehad over het kaderbesluit RPR en ook de schaalvergroting, de fusies, kunnen daartoe bijdragen. Toch maak ik me zorgen. De situatie blijft problematisch en wordt waarschijnlijk in de toekomst nog problematischer, als er binnen x aantal jaren tot 35.000 mensen zullen uitstromen.

Het stijgend aantal openstaande vacatures dwingt ertoe andere oplossingen te zoeken, zoals het fenomeen van uitbesteding of outsourcing, het inschakelen van consultants en andere bureaus. Dat komt straks nog aan bod naar aanleiding van de vraag van een aantal collega's. Er zijn heel veel vragen te stellen over de finan-

ciële impact daarvan, want er wordt gewerkt aan consultingtarieven. In een bepaalde gemeente werd zelfs de algemeen directeur door een consultant vervangen. In hoeverre is dat deontologisch oké?

Er is de financiële impact voor de lokale besturen, want uitbesteding is duurder, maar wat met de neutraliteit bij bijvoorbeeld de beoordeling van een omgevingsvergunning, als dat wordt uitbesteed? Of wat met de privacy bij mensen die worden ingeschakeld bij Burgerzaken? Dat is ook een van de knelpunten. Zij hebben toegang tot data en tot centrale databanken. In hoeverre is dat allemaal gecheckt en oké? Ook voor maatschappelijk werkers wordt er een beroep gedaan op externen. Is de kwaliteit van de dienstverlening afdoende? Collega Aerts heeft ernaar verwezen. Het gaat hier over de meest kwetsbaren in onze samenleving. Kan dat sociaal onderzoek kwalitatief gebeuren?

Dan wil ik nog eventjes verwijzen, minister, naar het actieplan van de VVSG 'Lokaal Werkt'. Zult u dat verder ondersteunen en worden er ook financiële middelen voorzien? Er staan heel positieve zaken in. Het is goed dat dit effectief kan worden uitgerold, maar dan zijn middelen noodzakelijk.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Dank u voor de toelichting, minister. Ik vraag me af wie de slachtoffers zullen zijn van het gebrek aan personeel. Daar blijf ik bezorgd over. Vanwege het gebrek aan maatschappelijk assistenten zie ik dat er gemeenten zijn die OCMW-kamers moeten sluiten. Dat is niet de richting waar we naartoe moeten. Ik vrees dat enkel het versoepelen van de diplomavooraarden te weinig zal zijn en geen oplossing zal bieden.

Er is een algemene krapte op de arbeidsmarkt. Dat is zeker. U hebt daarnet verwezen naar consulting. De nieuwe RPR maakt het mogelijk om meer te gaan financieren en meer concurrentie tussen verschillende steden en gemeenten te voeren. Maar dat zijn twee zaken die ook de kostprijs aanzienlijk opdrijven. Er is schaarste, maar consulting is ook duurder, en er is bovendien concurrentie tussen gemeenten. Als er geen werknemers bij komen in de sectoren, dan gaan de gemeentebesturen elkaar beconcurreren, wat opnieuw de prijs zal opdrijven. Dat is een zeer moeilijk punt dat nog eens boven op alle financiële uitdagingen komt die de gemeentebesturen vandaag al hebben.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Wordt er door de VVSG of lokale besturen gekeken of er binnen de onderwijsbevoegdheid mogelijkheden zijn om bepaalde richtingen aantrekkelijker te maken? Ik vraag me af of dat niet een van de pistes is, ook al is dat geen oplossing voor morgen. Het kan misschien wel op langere termijn meer kansen geven om bijvoorbeeld meer maatschappelijk assistenten te genereren.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Minister, bedankt voor uw antwoord en de argumentatie. Ik heb nog een extra vraag. Ik denk dat de bezorgdheid bij de collega's heel duidelijk is. We zijn vandaag met vier die dezelfde vragen aan u voorleggen. Ik geloof heel sterk dat we in die rechtspositieregeling een eerste stap hebben gezet, maar dat we daar nog lang niet aan het einde zijn. Ik denk dat we naar een andere manier van verloning moeten gaan. Ik denk dan aan alles wat met bonussen en incentives te maken heeft, datgene wat we in de privéwereld normaal vinden en waar we ook naartoe zullen moeten gaan. We moeten af van het stoffige imago dat soms rond het ambtenaar zijn hangt en ook van de oubollige structuren. De linkerkant van de politiek is daar niet altijd even van overtuigd als anderen in het Vlaams halfrond. Maar goed, dat zijn meningen.

Met die fusies heb ik nog altijd een beetje een probleem. Hoe meer je gaat samenwerken, hoe minder dat dat 'f-woord', wat niet altijd evident is, zeker als je in een kleinere gemeente woont die met een grotere stad moet fusioneren ... Zo deelt onze dienst Wonen drie noodplanningsambtenaren met zes gemeentes en zit de kinderopvang bij ons samen. En dat is naast andere dingen die we al samen doen, zoals hulpverleningszones, afval ... Ik denk dat daar het begin van een samenwerking ligt die dan kan eindigen in een fusie. Dus ik geloof ook dat we die intergemeentelijke samenwerking moeten blijven ondersteunen.

Iets waar ik niets over hoor, maar wat ik zelf heb ervaren: moeten we niet eens naar de aanwervingsprocedures kijken? Een decretale graad aanwerven is een calvarie, want je moet voor elke stap naar de gemeenteraad en op den duur ben je een half jaar bezig. Als er niemand uitkomt, dan ben je een jaar kwijt. Minister, is dat een idee om snelheid te maken als lokale besturen met een tekort aan volk zitten?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega's, we kennen de krapte op de arbeidsmarkt. Een op de drie beroepen in Vlaanderen is een knelpuntberoep. Na Tsjechië kennen we de grootste krapte van heel Europa. Het is evident dat ook lokale besturen daarmee worden geconfronteerd. De weg naar een moderner statuut en meer vrijheid voor lokale besturen, om meer gewapend naar die war on talent te gaan, is de enige juiste weg. Maar het is ook niet de enige weg. Ik denk dat we moeten nakijken of we het allemaal niet te complex aan het maken zijn. Ook lokale besturen hebben soms echt experts nodig omdat de regelgeving zo complex wordt gemaakt. Ik denk dan bijvoorbeeld aan ruimtelijke ordening, waardoor het moeilijk wordt om daar de juiste profielen voor te vinden. Naast alle andere maatregelen die we aan het nemen zijn, lijkt er mij ook een belangrijke opdracht weggelegd te zijn voor de hele Vlaamse Regering, namelijk nagaan hoe we ervoor zorgen dat Vlaanderen minder complex wordt en bijgevolg minder specialisten nodig heeft die we nu, doordat het zo complex is geworden, niet vinden.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Bedankt voor de vele interessante tussenkomsten. Ik moet zeggen dat het analyseren, het schetsen en het benoemen van het probleem heel helder en gelijklopend – ik zou bijna 'kamerbreed' zeggen – is gebeurd. Daar wil ik jullie allemaal mee feliciteren. Maar ik heb hier een papier waarop ik de oplossingen heb gesuggereerd. (*Lacht*)

Laten we toegeven dat het vinden van oplossingen of het helder formuleren van bijkomende oplossingen niet zo eenvoudig is. En waarom? Omdat er natuurlijk een onderliggende realiteit is. De mensen voor al die functies zijn er gewoon niet. Als ik even niet denk als bestuurder en denk in de plaats van de werknemer, en niet als klant van de overheid, maar als potentiële ambtenaar of werknemer, zijn het niet heel slechte tijden. Want het gevolg van wat we moeten doen, namelijk het winnen van die war on talent en inspanningen doen om onszelf als werkgever aantrekkelijker te maken – wat wil zeggen beter verlonen, een beter kader creëren en mensen binden – is allemaal positief nieuws voor de werknemer.

Natuurlijk zijn dat een inspanning en kosten voor de werkgever, maar voor de werknemer is dat geen slecht nieuws. Dat duwt ook lokale besturen gedeeltelijk in een moderniseringstraject in zijn relatie met zijn ambtenaren. Iedereen die verantwoordelijkheid draagt in stad- en gemeentehuizen voelt dat en weet dat die een aantal attitudes, benaderingen, concepten en ideeën over hoe je met personeel omgaat, moet aanpassen, moderniseren en aantrekkelijker maken. Dat is een eerste beschouwing die ik wilde maken.

Mijnheer Warnez, uw suggestie over het monitoren vind ik goed. Wij gaan die meenemen, die monitoring proberen opzetten zodat als er gemeentebesturen zijn die stappen zetten – en ik weet niet of per se de grote gemeenten de snelste zullen zijn om te zeggen dat ze dat gaan aanpakken, misschien wel eerder de middelgrote – ook voorbeelden kunnen zijn. Anderen kunnen zich door die trajecten laten inspireren, zeker omdat iedereen een klein beetje aan het zoeken is naar wat ze exact kunnen doen en hoe ze dat aanpakken.

Een volgende opmerking die ik heb is dat de RPR vele mogelijkheden kent om de verloning te verbeteren. Iemand zei dat we de incentives uit de private sector ook moeten kunnen gebruiken. De nieuwe RPR laat dat toe. Die laat toe om een cafetariaplan te maken, om met cultuur- en sportcheques te komen, zelfs ecocheques. Wat in de private sector kan om een job aantrekkelijker te maken, kan vandaag ook bij het lokaal bestuur. Men kan daar competitief mee zijn.

Sommigen zeggen dan dat dit meer gaat kosten voor het lokaal bestuur. We kunnen mensen niet dwingen om bij een lokaal bestuur te gaan werken. We moeten het dus aantrekkelijk maken en dat betekent een hoger loon, meer extralegale voordelen of een aangenamer werkklimaat, of een combinatie van die drie. Dat is de enige manier, anders komen mensen niet. Men kan proberen meer mensen bij te creëren, maar dat is niet eenvoudig. Tussen conceptie en beschikbaarheid op de arbeidsmarkt zit al gauw negentien à twintig jaar. Dat gaat ons niet direct helpen. We moeten aanvaarden dat in de war on talent lokale besturen zichzelf kunnen versterken.

We hebben heel veel ambtenaren omdat we ook een complexe regelgeving hebben. Moet die regelgeving niet eenvoudiger? Moeten we geen zaken automatiseren of versimpelen? Zijn er geen overbodige of dubbele zaken? Doen we niet te veel administratie? Moeten we niet meer concentreren op de kerntaken? Dat zijn allemaal relevante vragen die we moeten stellen.

Het uitbesteden van taken wegens de personeelskrapte kost veel meer. Het gaat altijd meer kosten als we meer mensen willen aantrekken, betere verloning bijvoorbeeld. Dat zal meer inspanningen kosten. Die weg moeten gemeentebesturen altijd voor ogen houden om het opgelost te krijgen.

Wat de diploma's sociaal werk betreft, mijnheer Aerts, zijn we in overleg met de hogescholen en universiteiten. We doorlopen dat traject samen met de federale collega's. We gaan daar zeker met het werkveld over praten. We gaan de deuren niet wagenwijd openzetten, we willen ook kwaliteit, daarom gaan we in overleg met de universiteiten. We hebben al informeel samengezeten met de rectoren. Er zijn een aantal variëte diploma's die de job van sociaal werker moeten aankunnen. We kunnen de deur iets verder openzetten dan vandaag.

Tot slot, mijnheer Van Miert, had u een vraag over de decretale gradenvereenvoudiging. De aanwervingsprocedure is gevoelig vereenvoudigd. Vroeger ging men solliciteren, maar elders verworven competenties waren een probleem, het traject duurde heel lang. In de private sector wordt men onmiddellijk of binnen de week aangeworven. Als mensen twee sollicitaties lopen hebben, worden ze sneller aangeworven in de private sector. Dat is vereenvoudigd. Alleen de decretale graden hebben we daarbuiten gelaten. Voor alle andere personeelsleden bestaat de mogelijkheid om dat versneld te doen. Daar moet men wel de RPR opnieuw aanpassen.

En dan wil ik nog even terugkomen op de discussie die u aanhaalde. U zegt dat er varianten, alternatieven mogelijk zijn. Wanneer men met te kleine diensten zit, onderbemande diensten, is fusioneren niet de enige mogelijkheid, er zijn ook bovenlokale samenwerkingsverbanden mogelijk. Ik heb daar ook naar verwezen op het vlak van regiomobiliteit. We hebben dat verder gefaciliteerd. Dat is juist. Dat

is ook mogelijk. Maar mag ik mijn overtuiging toch meegeven. Als je dat met één ding doet, is dat één zaak, maar als je dat begint te doen met een personeelsdienst, en met een ICT-dienst, en met dit, en met dat, en met de mobiliteitsdeskundige, dan ontstaat er op een zeker moment ook een democratisch deficit omdat alles in een bovenlokale structuur begint samen te werken die dan afhangt van twee, drie of vier gemeenteraden. Wat u zegt, is dat als u dat pad bewandelt, op een zeker moment het F-woord, het fusiewoord voor alle duidelijkheid, wel opnieuw zal opduiken omdat dat dan misschien gefaciliteerd is. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Ik voelde een zekere spanning aan mijn linkerkzijde.

Dat is een tussenstap. De heer Janssens, burgemeester in de Kempen, heeft vandaag nog, ook vanuit zijn ervaring als professor, een lang en interessant interview gegeven. Hij zegt ter zake dat de taken die er komen, de krapte op de arbeidsmarkt en de mensen die men moet zoeken, een klein lokaal bestuur steeds meer onder druk zetten. De onvermijdelijkheid om na te denken over opschaling wordt steeds acuter. Dat is bij mij geen obsessie. Bij mij is dat een heel heldere analyse over de realiteit op het terrein. Daar zijn tussenoplossingen voor, tijdelijke oplossingen, tussenstappen. Maar als men uiteindelijk die tussenstappen begint te nemen, en men zet er daar vele van, eindigt men, denk ik, waar men moet eindigen, namelijk bij de opschaling van het lokale niveau.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Ik denk dat er veel interessante insteken geweest zijn, en ook oplossingen, minister. Maar ik wil uitdrukkelijk nog even onderstrepen wat collega Van Miert zegt. Dat samenwerkingsmodel kan wel werken, de poule van personeel kan wel werken. Minister, ik heb trouwens gelezen in een weekblad deze week dat u de maïzena bent van de Vlaamse Regering. Dus als u nog een klein beetje maïzena over hebt, dan kunt u die misschien gebruiken om personeel te binden aan onze lokale besturen en om ook lokale besturen in samenwerkingsverbanden te binden. Maar ik zou toch vragen om niet te kwistig te zijn want ik vind niet dat het aan u is om fusies op te leggen.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Minister, ik heb geen antwoord gehoord op mijn vragen en bezorgdheden rond de neutraliteit naar aanleiding van het fenomeen van uitbesteding, wat meer en meer gebeurt rond privacy en kwaliteit. Ik heb ook niet gehoord of het VVSG-initiatief en het actieplan #Lokaalwerkt! zal worden ondersteund en of er financiële middelen tegenover zullen worden geplaatst. Ik denk dat het wel cruciaal is om dat plan maximale kansen te geven en maximaal uit te rollen. Daar heb ik jammer genoeg geen antwoorden op gehoord.

Collega Van Miert, u zegt dat de linkerkzijde nogal pleit voor het stoffige imago, maar ik kan me niet voorstellen dat ik hier al heb gepleit voor een stoffig imago. Absoluut niet. Ik denk ook dat dat discussies zijn die de zaak niet vooruithelpen. Ik denk dat de bekommernis is om ervoor te zorgen dat we sterke lokale besturen hebben, met een goede dienstverlening naar burgers en naar ondernemingen toe.

Minister, u zegt dat u het ook bekijkt vanuit het oogpunt van de werknemer. Ik denk dat dat zeer goed is. Maar dan zie ik ook wel zaken. U zegt dat we de jobs aantrekkelijker moeten maken, maar er zijn zaken gebeurd die daar haaks op staan, zoals het Ontslagdecreet dat onlangs nog in de plenaire is geweest en ook het kaderbesluit Rechtspositieregeling. Collega's, minister, ik stel vast dat na negen jaar van deze Vlaamse Regering dat probleem groter is en dat het ook nog zal groeien als er niet drastisch wordt ingegrepen. Daar maak ik me echt wel zorgen over.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Ik wil me nog aansluiten bij de heer De Loor wanneer hij terecht aanhaalt dat er al heel wat maatregelen genomen zijn om mensen gemakkelijker te ontslaan en dat dat niet per se de aantrekkelijkheid van het beroep betekent.

In verband met het stoffige imago: die uitdrukking is nu een paar keer gevallen in deze commissie, niet door u, minister, maar door een aantal collega's. Ik denk dat we dat stoffige imago helemaal niet moeten benadrukken want in mijn ervaring is dat er niet. Ik zie heel veel ambtenaren heel enthousiast werken voor hun gemeente of de gemeente waar zij aan de slag zijn, concrete projecten uitvoeren op het terrein, ons door een coronacrisis sleuren, leuke evenementen organiseren vanuit de vrijetijdsdienst, mobiliteitsplannen aanpakken met een visie op fietsen. Die ambtenaren van vandaag zijn niet meer de ambtenaren die gewoon stempels zetten, zoals dertig of veertig jaar geleden. Laat ons dus vooral dat stoffige imago in de kast stoppen, want het zit er al, het zit al in de geschiedenisboeken. Maar laat ons vooral promoten hoe interessant het is om bij een lokaal bestuur te werken. Daar hebben we veel meer aan en dat stemt veel meer met de realiteit overeen dan het begrip 'stoffig imago'.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de impact van de toenemende economische migratie op het inburgeringsbeleid – 2887 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): We gaan een beetje op hetzelfde thema verder, namelijk de krapte op de arbeidsmarkt, niet enkel voor de lokale besturen, maar in het algemeen. U weet dat onze arbeidsmarkt met die enorme krapte kampt. We weten dat we daar verschillende wapens voor in stelling brengen: sterkere activering van werkzoekenden, we proberen inactieven naar de arbeidsmarkt te lokken en we zetten volop in – het kan altijd beter, maar goed, de ambitie is er toch – om naar een betere interregionale mobiliteit te gaan die de Waalse en Brusselse werkzoekenden die er ook nog zijn richting onze Vlaamse vacatures te krijgen. Maar ondanks dat allemaal merken we toch dat er nog altijd heel veel vacatures niet ingevuld geraken en dat er ook meer en meer vraag is om meer ruimte te bieden om mensen uit het buitenland aan het werk te krijgen in ons land, ook van buiten de Europese Unie.

Onlangs hebben de sociale partners in een recent SERV-advies (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen) volop gepleit om de lijst met middengeschoolde functies waarvoor economische migratie mogelijk is, accurater te maken en meer te doen aansluiten bij de echte tekorten. Eigenlijk vragen ze een uitbreiding van die lijst. Ze vragen een uitbreiding met maar liefst 51 middengeschoolde functies, zoals chauffagist, stukadoor, wegenwerker, chef-kok en slachter.

Nu, minister, in de commissie Werk en Economie hebben we het daar al over gehad met uw collega Brouns uiteraard. Hij heeft daar laten weten dat hij zo'n uitbreiding echt wel overweegt. De nood is hoog, dus we moeten ook daarnaar kijken. Maar er werd toen ook meteen de kanttekening gemaakt dat we er natuurlijk wel voor moeten zorgen dat er een beter welkomstpakket voor deze arbeidsmigranten komt, al is het maar om hen beter te wapenen tegen mogelijke sociale misbruiken.

De inhoud van zo'n pakket moest nog bepaald worden, maar het is wel duidelijk dat dit heel nauw zal aansluiten bij het inburgeringsbeleid. Dan kom ik natuurlijk ook bij u terecht, minister, zeker omdat ik ook de federale staatssecretaris voor Asiel en Migratie gehoord heb. Collega de Moor pleit zelfs voor een volwaardige verplichte inburgering voor deze arbeidsmigranten. Ik vraag me af wat u daar eigenlijk allemaal van vindt als minister van Inburgering.

Minister, hoe staat u tegenover dat voorstel van de federale staatssecretaris om arbeidsmigranten verplicht in te burgeren? Is dat inderdaad wenselijk volgens u? En, zo ja, onder welke voorwaarden?

Is er al een overleg geweest tussen u en uw collega van Werk over de invoering van dat welkomstpakket voor arbeidsmigranten? Is er al zicht op een timing voor de invoering hiervan?

Wat zou dan ook de nuttige inhoud kunnen zijn van zo'n welkomstpakket? En in welke mate zou dat aansluiten bij de bestaande inburgeringstrajecten?

Zal hier een rol weggelegd zijn voor het Agentschap Inburgering en Integratie? Zo ja, wat is de geschatte impact op hun werking?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Ongena, dank u wel voor uw heel interessante vraag. Wat betreft het idee om de lijst van beroepen die arbeidsmigratie zou faciliteren uit te breiden: ik zou persoonlijk altijd eerst proberen te kijken hoe we het potentieel dat vandaag in ons land aanwezig is, meer kunnen activeren. Want er zijn nog altijd wat mensen in ons land die vandaag op een arbeidsactieve leeftijd zijn en potentieel geactiveerd zouden kunnen worden om op de arbeidsmarkt actief te zijn. Ik wil dat niet rigide doen. Voor sommige knelpuntberoepen die hoge kwalificaties en bijzondere kwalificaties hebben, is het voor het bedrijfsleven misschien wel belangrijk om dat te doen. Maar ik denk dat we dat soms te gemakkelijk als een gemakkelijksoplossing zien en onszelf soms wijsmaken dat dat voor ons economisch en maatschappelijk interessanter is dan het activeren of het beter opleiden van mensen die hier vandaag al in Vlaanderen zijn, terwijl dat soms wel eens zou kunnen tegenvallen als je naar de realiteit gaat kijken. Ik ben daar dus persoonlijk terughoudend in. Ik vind dat we daarmee vandaag ook nog eens extra concurrentie organiseren met die mensen die het al moeilijk hebben op de arbeidsmarkt.

Persoonlijk ben ik daar niet gesloten over, maar wel terughoudend. Dat wil ik wel even zeggen, een beetje buiten mijn directe bevoegdheid als minister verantwoordelijk voor de inburgering, maar ik vind het wel belangrijk om die positie mee te geven. Ik denk dat men daar soms wat te lichtvaardig over spreekt en denkt en misschien kortetermijnoplossingen zoekt die langetermijneffecten hebben die men niet voldoende inschat.

In de huidige regelgeving is er geen verplichting tot inburgering voor arbeidsmigranten. Dat is een bewuste keuze omdat arbeidsmigranten hier per definitie van korte duur zijn. Het inburgeringstraject, zoals dat is uitgewerkt, is om nieuwkomers die hier permanent zullen verblijven, de nodige handvaten aan te reiken om mee te draaien in hun nieuwe samenleving.

Ik ben geen voorstander van een verplicht inburgeringstraject voor arbeidsmigranten. Ten eerste strookt dat niet met de doelstelling van het inburgeringstraject, dat heb ik u al verteld, namelijk nieuwkomers ondersteunen om hier permanent te verblijven. Maar ten tweede ben ik er ook geen voorstander van omdat arbeidsmigranten verplichten tot inburgering kan bijdragen aan een minder concurrentiële

positie op het vlak van potentiële werkkrachten van België, ten aanzien van buurlanden. Neem bijvoorbeeld een Canadese scheikundige die door een farmabedrijf in Vlaanderen wordt aangezocht om hier tijdelijk een project te komen dragen. Die zal niet staan te springen om hier verplicht een inburgeringstraject te volgen wanneer hij hetzelfde kan gaan doen in Nederland, Duitsland of Frankrijk.

Ik denk dat we minstens heel goed moeten nadenken over de consequenties van zo'n verplicht inburgeringstraject ten aanzien van arbeidsmigratie. Natuurlijk kunnen arbeidsmigranten altijd als rechthebbende het inburgeringstraject volgen. En sommigen doen dat ook. Maar waar ik zelf meer op wil inzetten, is om gerichte informatiepakketten uit te werken waar de nadruk wordt gelegd op de kennis van het Nederlands – waarom wij dat in Vlaanderen zo belangrijk vinden en waarom dat ook zo belangrijk is –, en de kennis van de samenleving. Daar willen we specifiek ook focussen op de sociale rechten om arbeidsmigranten beter te bewapenen tegen sociaal misbruik. En we willen ook inzetten op netwerking, op hoe men zich kan inpassen in de Vlaamse samenleving.

We hebben het in de commissie al meermaals gehad over de proefprojecten rond inburgering in het land van herkomst. Enerzijds, in eerste instantie, ligt de focus op gezinsherenigers. Die proeftuin zal operationeel worden in het najaar. Maar daarnaast startte het Agentschap Integratie en Inburgering, op mijn initiatief, recent ook de voorbereidingen voor een tweede proefproject, gericht op arbeidsmigranten. Dat zou operationeel worden in het voorjaar van 2024.

Op 30 juni is er een overleg over de inhoud van de pakketten maatschappelijke oriëntatie (MO) voor gezinsherenigers en arbeidsmigranten. Op dit overleg zijn naast het Agentschap ook het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB), Fedasil en VDAB aanwezig. De pakketten MO voor gezinsherenigers worden deze zomer gemaakt, deze voor arbeidsmigranten in het najaar. Op die manier proberen we ook eens een proeftuin uit te bouwen om die mensen, die in het kader van arbeidsmigratie naar Vlaanderen komen, een aantal essentiële hefboomen mee te geven wanneer ze in Vlaanderen worden tewerkgesteld.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Dank u, minister, voor de toelichting. Het is volledig juist. We moeten er eerst alles aan doen om het potentieel dat hier vandaag al is, ten volle te benutten. We weten dat we nog heel veel mensen hebben die inactief zijn. Daar ligt absoluut de eerste prioriteit. Met een beter activeringsbeleid zouden we heel veel van die knelpuntvacatures kunnen invullen.

Ik ben ook akkoord om geen verplichte inburgering te gaan doen voor arbeidsmigranten. Dat zou zijn zoals met een kanon op een mug schieten. We gaan daar te veel energie en tijd in steken en het, zoals u zelf aangeeft, vooral alleen maar moeilijker maken om specifieke functies die we op korte termijn nodig hebben, naar ons land te lokken.

Ik heb begrepen dat u gerichte informatiepakketten gaat maken. Als ik luister naar de inhoud – dat is Nederlands leren, kennis van de samenleving en netwerking –, dan zijn dat de drie pijlers die in een klassiek inburgeringstraject zitten. Er zit natuurlijk heel wat overlap in. Hoe kunt u dat voldoende gescheiden houden? Hoe ziet u de inschakeling van de arbeidsmigranten, rekening houdend met het feit dat die mensen aan de slag zijn overdag? Hoe zal dat in zijn werk gaan? Gaat het Agentschap Inburgering dan eigenlijk twee trajecten hebben, langs de ene kant voor de klassieke, en dan voor de aangepaste? Kunt u daarover nog iets meer zeggen?

En dan, ten slotte, is het, denk ik, een heel goede zaak om in het land van herkomst te starten. Want we weten dat een van de grote problemen voor mensen die naar

hier komen, de Borealiszaak indachtig, is dat zij soms stoten op mensen die het niet zo goed met hen voor hebben. Collega De Vreese, in de Commissie Werk hebben we het er al regelmatig over gehad. Ze kunnen slachtoffer worden van uitbuiting. De sociale rechten worden daarbij in de wind geslagen. Daarom vind ik dat het goed is dat die mensen, voor ze naar hier komen, op dat vlak worden geïnformeerd. Mijn vraag is om ook aandacht te geven aan sociale wetgeving, specifiek tegen misbruiken. U hebt het over maatschappelijke oriëntatie, maar misschien moeten we die maatschappelijke oriëntatie ook echt goed oriënteren op de situatie waarin ze terecht gaan komen.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Voorzitter, minister, u gaf een heel interessant antwoord. Een aantal jaren geleden schreef ik een opiniestuk 'Arbeidsmigratie mag geen gemakkelijksoplossing zijn'. Tot voor kort werd er nauwelijks over arbeidsmigratie gesproken, maar nu is het door de arbeidsmarktkrapte een thema geworden dat in verschillende commissies regelmatig opduikt, ook in de commissie Economie en hier. Ik heb heel hard gepleit om inburgering in het land van herkomst mogelijk te maken. U bent gestart met proefprojecten rond gezinshereniging. Toen heb ik u gevraagd of dat niet mogelijk was inzake arbeidsmigranten. We hadden al projecten in de zorg, waarbij men al Nederlandse taal geeft en ook de opleiding. Maatschappelijke oriëntatie daaraan toevoegen, zal zeker en vast een meerwaarde zijn.

Is een verplichte inburgering wenselijk voor alle arbeidsmigranten? Daarop zeg ik resoluut: neen. Er zijn heel wat mensen die naar hier komen voor een heel korte periode. De lijn die de Vlaamse Regering daarbij volgt, is dat een tijdelijke migratie geen volledige inburgering vereist. Als mensen hier komen om hier langdurig te verblijven, en dat is zeker zo bij knelpuntberoepen, dan is taal ontzettend belangrijk, bijvoorbeeld in de zorg. Dan moeten we wel degelijk kijken richting verplichte inburgering in het land van herkomst. Maak in de volgende legislatuur zo'n inburgering verplicht om een visum te verkrijgen. Daarmee sluit je een heel aantal zaken uit, kijk maar naar Borealis, en bepaalde fraudegevoeligheden zoals de Turkse visa. Dan hebben we meer controle over die zaken. Ik ben benieuwd wat de proefprojecten gaan opleveren.

Ik heb nog een laatste punt. Activeer toch eerst de mensen hier. Neem dat toch eens in handen. Daar is Vivaldi en de federale overheid zo belangrijk in, maar we zien geen stappen vooruit. Dat is een enorm grote frustratie bij mijn fractie, zeker bij collega Ronse, omdat we ter plaatse blijven trappelen. Ik hoop dat u daar federaal aan de kar trekt.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Voorzitter, met dat laatste punt van mevrouw De Vreese ben ik het uiteraard volmondig eens. Minister Somers, u verwijst naar een Canadese chemicus. Ik ben het er uiteraard onmiddellijk mee eens dat een verplicht inburgeringstraject niet wenselijk is, maar met iemand van buiten de EU, die een fundamenteel verschillend waarde kader heeft en hier arbeid komt verrichten – bijvoorbeeld iemand uit Afghanistan, Pakistan of Somalië – lijkt me dat toch een ander verhaal.

Dit gezegd zijnde, minister Somers, was ik blij verrast om uw inleiding te horen. Ik heb hier genoteerd dat het inderdaad te vaak als een gemakkelijksoplossing boven wordt gehaald; dat we zeer terughoudend moeten zijn tegenover arbeidsmigratie. In het verleden is dat gebeurd met de gastarbeiders en vandaag gebeurt dat nog altijd. Men denkt aan de kortetermijneffecten die misschien wel positief kunnen zijn, maar niet aan de langetermijneffecten. Ik ben het volledig met u eens. Als u dat meent, ziet u daar ook de lijn van dokter Jan van de Beek met zijn rapport

'Grenzeloze verzorgingsstaat. De gevolgen van immigratie voor de overheidsfinanciën'. Hij zegt daar – in fellere bewoordingen dan u, minister Somers, minder omfloerst, en dat is geen aanname, dat heeft hij aangetoond – dat men nooit mag luisteren naar werkgevers inzake arbeidsmigratie, zij profiteren van de lusten maar wentelen de lasten af op de samenleving.

Dat gold voor de gastarbeiders en dat geldt vandaag voor arbeidsmigratie uit onder andere het Midden-Oosten en Oost-Europese landen. Hij citeert daarbij – en dat is niet van de minste – de directeur van het Nederlandse Centraal Planbureau, Pieter Hasekamp. Die zegt letterlijk dat arbeidsmigratie niet bijdraagt aan het oplossen van de krapte op de arbeidsmarkt. Hij noemt het letterlijk een schijnoplossing, want ook migranten consumeren, hebben woningen nodig, scholen voor hun kinderen en gezondheidszorg. Zo leidt de komst van migranten tot nieuwe krapte. Het probleem wordt groter gemaakt en in de tijd verschoven.

Ik ben blij dat u dat ook lijkt in te zien, minister Somers, dat de arbeidsmigratie een schijnoplossing is en dat we daar op zijn minst zeer terughoudend mee moeten omspringen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Het is inderdaad een heel interessant debat waar een aantal interessante insteken zijn gegeven, waar ik iedereen voor wil bedanken. Ik behandel eerst de vragen van collega Ongena. Als wij spreken over een infopakket en of het op de drie logische pijlers van een inburgeringsbeleid werkt – talenkennis, inzicht in de maatschappelijke realiteit en, in dit geval, netwerken, omdat arbeidsmarkt hier niet aan de orde is – dan is het de bedoeling dat die infopakketten meer gebald zullen zijn. Het is dus niet echt een inburgeringstraject naast de bestaande inburgeringstrajecten, maar het is bedoeld om mensen te informeren en hen uit te leggen waarom dat inburgeringstraject, dat zij als rechthebbende kunnen volgen, voor hen interessant zou kunnen zijn. Wat de maatschappelijke oriëntatie betreft, hebben wij het voornemen om dat te concentreren op de arbeidsrechtelijke situaties, zowel sociaal als fiscaalrechtelijk, omdat we weten dat er vaak misbruik wordt gemaakt van mensen in die situaties.

Het is dus niet de bedoeling om een totaal ander traject te maken, maar wel vooral om mensen te faciliteren richting het traject dat ze als rechthebbende kunnen volgen en basisinformatie te geven met betrekking tot hun sociaal-rechterlijke situatie.

Mevrouw De Vreese, ik zou zeggen 'great minds think alike'. Ik wist niet van uw opiniestuk. Of ik heb het misschien gelezen, maar ben het vergeten, wat mogelijk nog erger is. Mijn punt is niet het wat uitvergroete zwart-witverhaal van mijnheer Van Rooy. Ik wil daarover genuanceerd spreken en voorzichtig zijn. Ik denk dat we daar een zekere terughoudendheid aan de dag moeten leggen.

Is arbeidsmigratie altijd problematisch? Absoluut niet. Ik denk dat er heel wat bedrijven en multinationals in Vlaanderen heel veel problemen zouden kennen mochten we vandaag een algemene inburgeringsverplichting opleggen aan iedereen die hier als arbeidsmigrant aan de slag wil gaan. Ik ken ook niet zoveel Somaliërs die hier als arbeidsmigrant werken. Ik ken wel wat Indiërs, mensen die bijvoorbeeld in Telenet ICT-posten bekleden. Ik ken ook een belangrijke Indische CEO die bij Janssen Pharmaceutica werkt. Ik denk dat we daar heel goed moeten nadenken over wat we doen en niet doen, maar dat we mensen daarin faciliteren en ondersteunen, en met proefprojecten bekijken wat we kunnen betekenen door het al aan te reiken in het land van herkomst.

In een aantal professionele omgevingen is de kennis van het Nederlands dusdanig onontbeerlijk, indien je ervoor kiest om daar te werken en om die taak in te vullen.

Ik denk dat dat een belangrijk en interessant debat kan zijn, maar ik vind dat we dat debat ook moeten bekijken binnen onze competitieve positie als Vlaanderen. We zijn een regio die heel exportgericht is en economisch heel internationaal is. We moeten opletten dat we geen maatregelen nemen die die economische positie van Vlaanderen zouden kunnen benadelen. Dus een zekere doordachtheid en genuanceerdheid is in het debat zeker op zijn plaats.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik voel een grote consensus over alle partijen heen dat de economische migratie een soort ultimatum remedium moet zijn en dat we wel kijken naar die bepaalde vacatures die we niet ingevuld krijgen en die echt wel nodig zijn en vaak gespecialiseerd zijn, maar ook dat we vooral naar onszelf blijven kijken, naar alle overheden in dit land. VDAB, en ervoor zorgen dat VDAB beter presteert, is ook een belangrijke actor. Maar er zijn ook de lokale besturen, die ook een belangrijke opdracht hebben in het activeren van leefloners. Het is belangrijk dat iedereen zich bewust is van zijn of haar taak en van de nood om daarin een extra stap te zetten.

Minister, ik kijk met spanning uit naar uw plan om een infopakket te voorzien. Ik denk dat het goed is dat u die mensen probeert te overtuigen om als vrijwilliger aan inburgeringstrajecten deel te nemen. Ik denk dat het ook interessant is om mensen die mogelijk het slachtoffer kunnen zijn van sociale fraude, al in hun land van herkomst beter te wapenen vooraleer ze naar hier komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over de flankerende activeringsaanpak voor de verplichte inschrijving van leefloongerechtigden – 2889 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, uw conceptnota over de verplichte inschrijving van leefloongerechtigden bij VDAB, die u samen met uw collega van Werk een tijdje geleden hebt voorgesteld, heeft één doel: mensen die vandaag een leefloon ontvangen, doen doorstromen naar de arbeidsmarkt. Dat is wat ons betreft een heel goed plan, maar niet iedereen is overtuigd.

In een SERV-advies (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen) van 30 mei schrijven de sociale partners een kritisch commentaar met veel vragen. Ze vonden dat u daarmee andere beleidsinitiatieven doorkruist en dat de nota onvoldoende onderbouwd zou zijn. Ze hadden vragen bij het luikje dat bij u hoort, want heel veel hoort bij minister Brouns, namelijk de bijkomende financiering voor de gemeente van 1000 euro per geactiveerde boven het Vlaamse gemiddelde. Daar valt men over, dat zou zorgen voor een torenhoog deadweight, een hoog risico op dubbele financiering. Het werkt ook een sterk mattheuseffect in de hand.

Minister, wat vindt u van de kritiek van de SERV? Hoe schat u de inhoud van het advies van de SERV over de verplichte inschrijving van leefloners in?

Hoe staat u ten aanzien van de verwijten van de SERV omtrent het financieringsmechanisme, in het bijzonder de foute focus ervan en de verdenking dat de regeling kan leiden tot deadweight- en mattheuseffecten?

Hebben de sociale partners al aangegeven op welke manier ze die beweringen cijfermatig kunnen onderbouwen? Hebt u daar meer informatie over gekregen?

Engageert u zich om samen met uw collega van Werk de conceptnota verder uit te rollen? Of wordt die nu in vraag gesteld?

Als u hier toch mee doorgaat, welke timing zult u hierbij volgen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank voor uw vraag. Dat geeft mij de gelegenheid weerwoord te bieden op het advies van de SERV. Ik zal ingaan op de belangrijkste kritieken, maar wil alvast meegeven dat ik het rapport van de SERV zeer eenzijdig en de bewoordingen minstens hoogdravend vind.

Voor uw eerste vraag over mijn reactie op de verplichte inschrijving bij VDAB verwijs ik naar mijn collega-minister Brouns. De verplichte inschrijving maakt deel uit van Spoor 1 in de conceptnota, dat samen met spoor 2 en 3 volledig tot zijn bevoegdheden behoort. Spoor 4 – dat u 'luikje' noemde, dat stoorde mij een beetje – is het lokaal activeringspact, dat wel een gezamenlijk initiatief is.

Uw volgende vragen gaan wel over dit pact en daar ga ik dus wel graag op in. De SERV zegt dat het pact een 'torenhog deadweight' veroorzaakt, lees: lokale besturen zullen worden gesubsidieerd voor wat ze vandaag al doen. Ten tweede, volgens de SERV is er een mattheuseffect, zodat goede leerlingen onder de lokale besturen, die vandaag al veel leefloongerechtigden aan het werk krijgen, extra beloond zullen worden. Een derde groot kritiekpunt was het risico op dubbelfinanciering, wat samenhangt met hun eerste punt.

Ik wil deze kritieken stellig ontkrachten. Meer nog, ik durf poneren dat als ik het advies van de SERV zou volgen, we enkel meer zouden doen van wat vandaag al gedaan wordt: stilstaan.

Waarom durf ik dat zo stellig zeggen? Vooreerst weet u van mij dat ik enorm veel geloof hecht aan de kracht van lokale besturen, voor mij is dat het bestuursniveau van de 21^e eeuw. Mevrouw Partyka, u deelt mijn mening, dat zie ik, ik zie u enthousiast worden. Lokale besturen kunnen namelijk een multidisciplinaire aanpak opzetten. Leefloners zijn vaak mensen die heel veel issues of uitdagingen hebben, of ondersteuning nodig hebben op tal van domeinen. Wie zit in dat web van al die mogelijkheden? Het lokaal bestuur.

Ten tweede: wie kent beter de lokale arbeidsmarkt? Niemand. Ten derde: als je ziet dat de lokale besturen vandaag verantwoordelijk zijn voor de opvolging van het leefloon, kunnen ze specifieke afspraken met de leefloners maken via het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie (GPMI), waarbij de werkberedheid kan worden gecontroleerd en eventueel ook gepenaliseerd. Men heeft dus instrumenten, men kent de markt en men heeft hefboomen. Niemand anders heeft dat. Daarom denken wij dat de aanpak die we voorstaan, de juiste weg is.

Nu kom ik tot de drie argumenten, eerst en vooral het 'torenhoge deadweight'. De SERV vreest dat er veel geld verloren zal gaan aan zaken die reeds gebeuren. De SERV vergeet hierbij te zeggen dat veel lokale besturen vandaag reeds zeer veel middelen uit eigen zak neerleggen en een eigen creatief en doeltreffend activeringsbeleid voeren voor de doelgroep van OCMW-cliënten. Vandaag zijn de lokale besturen heel veel centjes aan het uitgeven om mensen aan het werk te krijgen, en ik dacht dat dat een kerntaak is van VDAB. Bij VDAB gaat het over 1 miljard euro per jaar ongeveer, of 930 miljoen euro, ik rond dat een beetje af. De gemeentebesturen zijn dat ook aan het doen zonder dat ze er op dit moment geld voor krijgen.

Wat ik samen met minister Brouns wil doen, is met een beperkte subsidie een extra duwtje in de rug geven om de acties op te schalen of om nog meer lokale besturen aan te moedigen om zelf aan de slag te gaan met deze moeilijker te activeren doelgroep. Zij kunnen dat het best. Zij kunnen met dat geld bijvoorbeeld een jobbeurs organiseren, een matchingevent bij geïnteresseerde werkgevers op poten zetten, flexibele kinderopvang opzetten en dergelijke meer.

1000 euro per leefloongerechtigde is slechts een fractie van de jaarlijkse kostprijs van een leefloon en van wat activering potentieel opbrengt aan belastingen. De subsidie is vanuit economisch oogpunt en goed bestuur dan ook net interessant en heel efficiënt, in tegenstelling tot wat de SERV doet uitschijnen. Er is geen 'deadweight' maar winst.

Bovendien is er door de minimale Vlaamse lat die men moet halen, een mechanisme ingebouwd waardoor er zeker geen 'torenhoge' onverantwoordbare uitgaven kunnen zijn: een lokaal bestuur moet zelf eerst een inspanning leveren of geleverd hebben vooraleer het aanspraak kan maken op deze middelen.

Ten slotte is de groep die tot op vandaag niet ingeschreven is bij VDAB, een moeilijker te activeren doelgroep dan degenen die wel ingeschreven zijn, dat weten we. Door deze in scope te nemen, kan de activeringsgraad van lokale besturen in principe negatief worden beïnvloed. Daarom is het nodig om lokale besturen niet af te rekenen op hun individuele activeringsgraad, maar een Vlaams gemiddelde te nemen.

Ten tweede kom ik op het mattheuseffect. Het klopt dat we effectief kozen om goede leerlingen te belonen en om niet te straffen. Dat doen we door die Vlaamse lat als ondergrens te stellen: geactiveerde leefloongerechtigden tellen enkel mee voor subsidiëring zodra een lokaal bestuur een minimale activeringsgraad haalt met leefloongerechtigden.

Dat is een bewuste keuze. Goede leerlingen halen die lat vandaag al en komen dus meteen in aanmerking voor een subsidie voor elke leefloongerechtigde daarboven en elke leefloongerechtigde die ze extra activeren. Lokale besturen die vandaag die grens niet halen, zullen een inhaalmanoeuvre moeten doen om tot die grens te komen en vervolgens erboven moeten gaan voor ze een subsidie krijgen. Is dat onrechtvaardig, zoals de SERV zegt? Ik vind dat absoluut niet.

Met dit pact moedigen we lokale besturen aan, de goede en ook de minder goed presterende lokale besturen, om een tandje bij te steken.

Alle handen zijn nodig. Het is van belang dat elk lokaal bestuur kijkt welk potentieel er in de doelgroep van de leefloners zit en hiermee aan de slag gaat. Dit is een proefproject waar ik erg in geloof.

In de feiten is er ook zeer weinig variantie in het huidige activeringscijfer bij het gros van de lokale besturen, dus het punt dat de SERV maakt is theoretisch. Zonder in detail te gaan, want die beslissing moet nog naar de regering, maar bijna 250 van de 300 lokale besturen zitten maximaal 10 procent onder of boven die Vlaamse lat.

Indien we een groeipad zouden opleggen op basis van de recent vastgestelde activeringsgraad van een individueel lokaal bestuur – zoals de SERV wil – zouden kleine lokale besturen erg benadeeld kunnen worden. De gemeente Damme zou bijvoorbeeld minstens 63 procent uitstroom moeten behalen, terwijl de minst presterende gemeente 0 procent uitstroom heeft. Ik ga de naam van die gemeente hier niet vermelden, voorzitter. Het is niet Dessel. *(Opmerkingen van de voorzitter. Gelach)*

Ten derde, wat de dubbele financiering betreft: dat wordt expliciet uitgesloten in de conceptnota. In het uitvoeringsbesluit zal dit verder verduidelijkt worden, maar in de conceptnota staat al duidelijk dat er afstemming moet zijn tussen het lokaal bestuur en VDAB, zodat men geen dubbele acties zal ondernemen voor dezelfde doelgroep. Een lokaal bestuur zal bijvoorbeeld gebruik willen maken van het opleidingsaanbod en -infrastructuur van VDAB. Deze afstemming moet gebeuren in de vorm van een bijlage van het reeds bestaande samenwerkingsakkoord tussen beide of in de vorm van een door beide ondertekend plan van aanpak. Dit document is een vereiste bij het aanvragen van de subsidie.

Er staat ook in de nota dat er een inhoudelijk en financieel verslag ingediend moet worden aan het einde van de subsidieperiode. Dit zal door het Departement Werk en Sociale Economie (WSE) nagekeken worden om na te gaan of het lokaal bestuur effectief nieuwe acties opzette en of hier dus extra uitgaven tegenover staan. Verder kan ik ook al aangeven dat in het besluit van de Vlaamse Regering tewerkstelling in het kader van artikel 60 uitgesloten zal worden omdat dat al ruim gesubsidieerd is. Ten slotte wil ik vermelden dat de VVSG ook een advies uitbracht over het lokaal activeringspact en dat zij hier wel grote voorstander van zijn.

Ik neem nu drie vragen samen. Collega Brouns en ik gaan zeker door met ons plan, binnenkort leggen wij een ontwerpbesluit voor aan de Vlaamse Regering. We willen nog voor de zomer de oproep lanceren zodat de eerste projecten hier eind dit jaar van start kunnen gaan. Hiervoor gaan wij geen verdere cijfermatige analyses afwachten. De lokale besturen kennen de problematiek en de doelgroep al en ze gaan vooral verder aan de slag om die mensen aan het werk te krijgen. Ik hoop dat ik daarmee duidelijk geantwoord heb op de nota van de SERV.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, dank u wel, dat was inderdaad vrij duidelijk. We hebben de bespreking daarover ook al gehad tijdens de commissie Werk en Economie. Daar hebben we het toen gehad over die drie wat kleinere luikjes, onderdeeljes van het plan, maar het leek me belangrijk dat we het dan ook over dit vierde grote hoofdspoor zeker eens in deze commissie zouden hebben. *(Gelach)*

Ik heb de boodschap begrepen.

Twee, in de commissie Economie vielen we toch met velen van onze stoel toen we dat advies binnenkregen. Want als je weet dat vandaag amper een op de vijf leefloners binnen het jaar weer aan het werk gaan, dan stel ik voor dat zij die zich nu verzetten tegen andere maatregelen dan eens zeggen hoe het dan wel moet. Het is heel duidelijk. We moeten echt wel uit een ander vaatje gaan tappen. Zeker die verplichte inschrijving bij VDAB lijkt me een eerste belangrijke stap, maar niet voldoende. Ik denk dat het dan aan VDAB is, samen met de lokale besturen, om er effectief voor te zorgen dat die mensen een degelijke begeleiding krijgen en naar een job geleid worden. Maar u dan verzetten tegen – och God – een verplichte inschrijving, vind ik van de pot gerukt. Wat dat betreft, volg ik u helemaal en ben ik blij dat u gewoon doorzet met de minister van Werk om met deze nota verder aan de slag te gaan en dat ook om te zetten in regelgeving.

Ik heb nog één punt, minister, over die kritiek die hier aan bod kwam. Het ging over die 1000 euro. U hebt dat heel duidelijk weerlegd. Wat mij betreft, gaat dit over een bonus die je geeft. Dat is natuurlijk een wortel die je aan een bestuur geeft. Wat mij betreft, kunnen we gerust verdergaan en zou ik zeggen dat naar een voltallige en volwaardige responsabilisering gaan niet enkel de wortel betekent, maar ook de stok bonus-malus. Is eraan gedacht om toch ook te kijken naar gemeenten die effectief kiezen om geen inspanningen te doen, om helemaal niet in te schakelen om te proberen meer leefloners aan het werk te krijgen, om die

ook een malus aan hun broek te smeren? Is daaraan gedacht geweest of heeft men dat niet bekeken?

De voorzitter: Er zijn er die zich ineens precies aangesproken voelen, maar ik noem geen namen.

Mevrouw De Vreese heeft het woord en die bestuurt nog niet in een gemeente.

Maaike De Vreese (N-VA): Nee. *(Opmerkingen) (Gelach)*

Ik heb het daarnet nog even met minister Demir gehad over ons mooie Brugge en onze culinaire toestand en onze toppertjes. Wij zullen niet minder mensen hebben die richting Brugge komen want ze zijn natuurlijk top op culinair vlak. Bij dezen zijn jullie allemaal uitgenodigd, collega's.

Maar, minister, ik voel me een beetje bij de commissie Werk vandaag, zeker bij de tweede vraag. Het zijn een aantal topics die al heel vaak aan bod geweest zijn. Maar ik ben toch ook wel blij dat we vandaag met u kunnen spreken over dat vierde luikje, dat vierde spoortje hier vandaag in de commissie.

Collega Ronse en collega Ongena stellen tijdens de plenaire vergadering heel veel vragen hierover. We hebben met Vlaanderen een heel hoge ambitie om naar die 80 procent van tewerkstelling te gaan. Dan moeten we inderdaad de lat ook voor Vlaanderen hoger gaan leggen als we opnieuw zien dat we er federaal niet in slagen om de nodige maatregelen te treffen om inderdaad leefloners veel sneller te activeren en aan de slag te krijgen. Daarom, minister, is het goed dat we in Vlaanderen ook stappen ondernemen richting die leefloongerechtigden om zich verplicht in te schrijven bij VDAB. Er is een federale omzendbrief, maar in de praktijk is maar 56 procent van de Vlaamse leefloners ingeschreven bij VDAB. Dat moet absoluut veel hoger.

Ik ben ook zeer tevreden dat collega Brouns ondertussen ook al een decreet gemaakt heeft om de Oekraïners zich verplicht te laten inschrijven bij VDAB. Maar natuurlijk is het nog veel belangrijker dat die mensen ook wel degelijk aan de slag gaan. Een inschrijving is één iets, het belangrijkste is dat we ons doel bereiken. Dat is mensen aan de slag krijgen. Het is ook bijvoorbeeld voor die Oekraïners heel belangrijk om deel uit te maken van de samenleving voor de periode dat zij hier zijn. Sommige mensen zullen misschien terugkeren. Anderen zullen hier misschien blijven.

We hebben inderdaad de wortel die we geven aan de steden en gemeenten. Maar wat met de steden en gemeenten die hun job daar dan minder doen of niet doen? Is daar dan een gevolg voor voorzien of niet?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (cd&v): Ik wil vanuit onze fractie aansluiten. We waren, voor alle duidelijkheid, dat bleek ook al in de Commissie Werk, een beetje verrast door het advies. De uitdaging is duidelijk. We hebben altijd de mond vol over het bereiken van een werkzaamheidsgraad van 80 procent. Als we die ambitieuze doelstelling willen halen, dan moeten we niet alleen bij de werkzoekenden gaan kijken die zich officieel laten inschrijven bij VDAB. Daar zullen we niet voldoende aan hebben. We moeten ook andere groepen die momenteel inactief zijn, aansnijden. Leefloners behoren daartoe. Vandaar dat het absoluut nodig is dat er een actieplan komt.

Ik denk ook dat de lokale besturen daar een voorname rol in kunnen hebben. De stok en de wortel worden regelmatig toegepast. Toch heb ik altijd de indruk dat het in de commissie altijd goed is om veel over de wortel te spreken, maar er wordt

slechts af en toe eens een moedige opmerking over de stok gehanteerd. Als men tot de concrete uitwerking komt, dan wordt die wortel altijd maar groter en die stok altijd maar kleiner. Ik denk dat het hier ook wel het geval zal zijn.

Minister, u kent mijn mening over de gemeenten die dat wellicht allemaal wel willen doen. Bij de een is dat al een grotere prioriteit dan bij de andere. We gaan, eerlijkheidshalve, moeten zeggen dat dat misschien ook te maken heeft met de daadkracht en de bestuurskracht van sommige gemeenten. Vandaar mijn vraag: kunnen we vanuit Vlaanderen geen concrete tools aanreiken om lokale besturen niet alleen een financiële wortel te geven, maar ook guidelines en een kader? Zo kunnen we lokale besturen die een beetje aarzelend zijn, over de brug halen om daar toch een speerpunt van te maken.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Eerst en vooral wil ik alle collega's bedanken voor de steun voor dit belangrijke luik. Ik denk ook dat we dit absoluut moeten doen.

Ik zit toch wel al een tijdje in de politiek. Wat ik echt belangrijk vind is dat we niet altijd kunnen zeggen wat anderen niet doen. De anderen moeten altijd doen wat we graag zouden hebben dat ze doen. Maar ik vind dat je eerst voor je eigen deur moet vegen. Zorg ervoor dat we de instrumenten die we hebben, de hefboomen, maximaal inzetten. Als we naar de Vlaamse bevoegdheden kijken, dan is er heel veel mogelijk. Een leefloner moet beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt. Als hij die bereidheid of zijn beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt niet aantoot – ik spreek over mensen die op arbeidsgerechtigde leeftijd zijn –, dan kan hij gesanctioneerd worden door een lokaal bestuur.

Als ik zie dat van de 250.000 mensen die vandaag de dag langdurig ziek zijn, er 6000 door VDAB zijn benaderd, dan zeg ik dat we in Vlaanderen nog ongelooflijk veel kunnen doen. Ik kijk naar de vijftigplussers die passief beschikbaar moeten zijn voor de arbeidsmarkt en ik zie dat VDAB de facto een politiek volgt om die mensen niet meer te activeren. Dat is niet omdat het federale niveau ons dat verbiedt, dat is omdat diegenen die vandaag de dag de plak zwaaien in VDAB, niet willen dat dat gebeurt. Dus als we dat allemaal al eens zouden doen, dan denk ik dat we veel sterker zouden staan om aan anderen te zeggen wat zij ook nog extra zouden kunnen doen, op tal van domeinen. Als je kijkt hoeveel keer we moeten vaststellen, dossier na dossier, dat er in deze commissie nog ongelooflijk veel te doen valt, dan denk ik dat we nog heel veel marge hebben om te verbeteren. Laten we dat al proberen, zo goed en zo veel mogelijk.

Wat het sanctioneren betreft: ik voel dat er mensen zijn die graag de stok willen hanteren, en niet alleen de wortel. Dat is louter op de arbeidsmarkt, natuurlijk. Maar er zit al een stokje of een stok vandaag, bij de lokale besturen. Wanneer iemand in je gemeente een leefloon krijgt, dan is dat niet 100 procent door de hogere overheid gesubsidieerd. Dat kost aan de gemeentekas, aan de stadskas. Eigenlijk zit daar al, laat ons zeggen, een negatieve factor.

Zouden we er niet over moeten nadenken om die wat sterker te maken, mijnheer Ongena? Voor mij kan dat zeker, ik wil daar zeker over praten. Maar laten we nu eerst beginnen met dit instrument op poten te zetten en dan, bij een evaluatie, kijken hoe we het kunnen versterken en verdiepen. Moet die incentive groter, moet de wortel groter, een grotere stok of een andere wortel? Ik denk dat we daar verder op moeten werken. Maar het idee om op dit vlak de lokale besturen te mobiliseren om mee te werken, lijkt me alleszins een belangrijk gegeven.

Ik denk dat dit de belangrijkste opmerkingen waren die men heeft gegeven. Ik ben vooral blij dat men dit inziet en dat men wil meewerken om ervoor te zorgen dat we in Vlaanderen nog meer mensen kunnen activeren.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ik wil zeker geen stokfetisjist zijn, maar het lijkt me toch wel belangrijk dat we dit goed opvolgen. We hebben een aanname, namelijk dat dit plan gaat leiden tot een betere activering van leefloners. Maar die aanname moet natuurlijk worden bevestigd door de realiteit. Ik kijk uit naar het vervolg. Ik ben vooral blij dat u, samen met uw collega van Werk, doorzet. Ik hoop dat we daarmee de juiste richting inslaan om meer leefloners aan het werk te krijgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de Moslimraad als opvolger van de Moslimexecutieve – 2938 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Katrien Partyka aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de oprichting van de Moslimraad als mogelijke vervanger van de Moslimexecutieve als representatieve organisatie van de moslims in België – 3013 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Ik zal de inleiding niet te uitgebreid maken, want iedereen weet ondertussen waarover het gaat. Er is een opvolger voor de Moslimexecutieve, namelijk de Moslimraad. Er is de afgelopen weken heel wat kritiek geuit op die nieuwe organisatie, niet het minst door de moslimgemeenschap zelf. Wij hebben hierover al een debat in de plenaire gehad. Maar uitgerekend de dag na ons debat zien we een KB verschijnen met de erkenning van dat nieuw administratief orgaan. Dus ik vond het relevant om deze vraag om uitleg staande te houden. Ik heb voor u verschillende vragen.

Hebt u reeds contact opgenomen met uw federale partijgenoot over deze werkwijze? Het lijkt me belangrijk om te weten of u op de hoogte gesteld bent door de federale minister van Justitie over de erkenning van de Moslimraad. Amper één dag na uw verklaringen in het debat, verschijnt plots dat KB. Was u op de hoogte van de komst van dit KB? Welke maatregelen zullen er komende maanden genomen worden zodat de Islamgemeenschap weer een officiële gesprekspartner met de overheid wordt? Hebt u reeds contact opgenomen met de Moslimraad met betrekking tot samenwerking rond Vlaamse dossiers? Zijn daar werkafspraken uit voortgekomen? We hebben hierover al gedebatteerd naar aanleiding van vorige vragen om uitleg. Toen was er sprake van de oprichting van een 'Vlaamse kamer' binnen het nieuwe representatieve orgaan. Wordt deze optie bekeken? Tijdens vorige debatten werd er gesproken over een eventuele overheveling van alle bevoegdheden inzake het verwezenlijken van het erediensbeleid. Is dat ondertussen gebeurd? Indien niet, dan denk ik dat heel deze zaak en de chaos errond een goede aanleiding is om dat te doen.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (cd&v): Ik sluit me aan bij de vragen van collega Sminate. Het KB is verschenen, maar blijkt dan toch geen erkenning te zijn, maar een erkenning

als een voorlopig orgaan dat de taak heeft om een verkiezingsproces voor te bereiden. Er staat expliciet in dat de tijdelijkheid van de regeling essentieel is. De nieuwe vzw is belast met de voorbereiding en uitvoering van het proces dat leidt tot de erkenning van een nieuw en definitief representatief orgaan. Dus het is helemaal geen representatief orgaan.

U hebt ook in de plenaire vergadering gezegd dat – we weten dat het een federale bevoegdheid is – de rol van het representatieve orgaan vrij bescheiden is in de erkenning van bepaalde geloofsgemeenschappen. Dat is toch niet helemaal zo? Er zijn toch heel wat bevoegdheden en in ons erkenningsdecreet is er toch op verschillende momenten een rol toebedeeld aan dat orgaan. Dus de vraag is wat het nu is. Het is geen erkend orgaan, het moet het erkend orgaan voorbereiden, maar wat gebeurt er in de tussentijd?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel, collega's.

Graag herhaal ik hetgeen ik in de plenaire vergadering van 14 juni 2023 heb gezegd op uw actuele vraag, mevrouw Sminate, toen u mij vragen stelde over de Moslimraad van België, namelijk dat de federale overheid bevoegd is voor de erkenning van erediensten en hun representatieve organen en dat de Vlaamse Regering op haar beurt bevoegd is voor de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten. Voor de erkenning van deze lokale geloofsgemeenschappen hebben we ons nieuw erkenningsdecreet met heldere erkenningscriteria en de informatie- en screeningsdienst lokale geloofsgemeenschappen (ISD) om de naleving ervan te controleren.

Ik zei in de plenaire vergadering ook dat wij als deelstaat moeten werken met de door de federale overheid erkende representatieve organen en dat, als er morgen door de minister van Justitie een ander orgaan wordt erkend, ik als Vlaams minister, binnen de bevoegdheden die ik heb, moet samenwerken met het erkend representatief orgaan.

Op 15 juni werd het KB van 12 juni 2023 inderdaad in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd, waarbij vanaf 26 juni – gisteren dus, als ik het goed heb – de Moslimraad van België door de federale overheid erkend wordt als een tijdelijk representatief orgaan voor de islamitische eredienst. Het kabinet van de federale minister van Justitie heeft voor de publicatie van dit KB de kabinetten van de regionale ministers bevoegd voor erediensten geïnformeerd dat de Moslimraad van België het bureau van het Executief van de Moslims van België (EMB) met ingang van 26 juni zal vervangen als tijdelijk representatief orgaan en dat de continuïteit van de dienstverlening door de huidige administratie van het representatief orgaan wordt gewaarborgd.

Zoals ik zei, is het erkennen van representatieve organen een exclusieve federale bevoegdheid, dewelke een impact heeft op de deelstaten. Maar dat geldt evenzeer voor de beslissingen van de deelstaten, die impact hebben op de federale overheid zonder dat ze zelfs op voorhand zijn meegedeeld door de deelstaten. Wanneer we bijvoorbeeld een lokale geloofsgemeenschap erkennen, gebeurt dat zonder dat de federale overheid meebeslist, terwijl dat ook een impact heeft op de federale overheid, aangezien ze zal moeten betalen voor de wedden en pensioenen van de eredienstbedienaars van de door ons erkende lokale geloofsgemeenschappen.

Met het KB van 15 juni is de Moslimraad van België vanaf 26 juni als tijdelijk representatief orgaan voor de islamitische eredienst erkend en wordt hij dus de officiële gesprekspartner voor alle burgerlijke overheden. Op operationeel vlak verandert er niet veel voor de Vlaamse administratie, aangezien ze in de praktijk gewoon verder samenwerkt met de huidige administratie van het representatief orgaan

rond Vlaamse dossiers. Het enige dat verandert, is dat in de officiële beslissingen van het representatief orgaan een nieuwe voorzitter haar handtekening zal zetten in plaats van de vorige.

In het verslag aan de koning bij het KB van 12 juni 2023 werd door de minister van Justitie expliciet opgenomen dat de administratie van het representatief orgaan de Moslimraad van België als nieuw tijdelijk representatief orgaan verder blijft ondersteunen in de continuïteit van de dienstverlening.

De samenwerking rond de Vlaamse dossiers verloopt zoals ik zei in de praktijk steeds tussen het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) en de administratie van de representatieve organen. ABB heeft op 20 juni een mail verstuurd naar de nieuwe voorzitter van de vzw Moslimraad van België om haar te informeren dat alle communicatie tussen de Vlaamse overheidsniveaus, de eredienstbesturen en de representatieve organen van de erediensten sinds 1 februari 2023 verplicht digitaal verloopt via het Loket voor Lokale Besturen.

Mijn kabinet, noch ikzelf hebben tot op heden contacten gehad met de voorzitter en de andere bestuurders van de Moslimraad van België. De Moslimraad is nog maar sinds gisteren erkend, maar uiteraard zullen ik en mijn kabinet met hen contact opnemen in het kader van onze individuele en collectieve overlegmomenten met de representatieve organen.

U vraagt mij om de federale beslissing tot erkenning van de Moslimraad te erkennen. Als Vlaams minister is het niet mijn rol om een beslissing van mijn federale ambtsgenoot te evalueren. Evenmin zou ik het appreciëren dat men federaal mijn erkenningsbeslissingen van lokale geloofsgemeenschappen zou evalueren.

Dan kom ik bij de vraag rond de Vlaamse kamer. Ik heb in het verleden inderdaad aan de minister van Justitie uitdrukkelijk gevraagd dat, wanneer er een nieuw representatief orgaan definitief zou worden erkend, er ook zou worden voorzien in autonome taalkamers. In het KB van 12 juni 2023 wordt de Moslimraad van België belast met het organiseren van een transparant verkiezingsproces binnen twee jaar, dat leidt tot de oprichting en erkenning van een nieuw en definitief representatief orgaan. Een van de elementen bij de uitwerking van een definitief representatief orgaan door de Moslimraad van België zal de invoering van autonome taalkamers zijn. Dat is afgesproken tussen de Moslimraad van België en de minister van Justitie. Het gaat meer bepaald om een Nederlandstalige en een Franstalige kamer, elk met volheid van bevoegdheid over respectievelijk Nederlandstalige en Franstalige dossiers.

Het is niet de bedoeling dat de Moslimraad wordt erkend als het definitieve representatief orgaan voor de islamitische eredienst. Het KB is hierin duidelijk. Daarin staat dat de Moslimraad van België maar tijdelijk is erkend als representatief orgaan, die binnen twee jaar een traject zal uitwerken waarbij via verkiezingen een nieuw en definitief representatief orgaan wordt opgericht dat kan worden erkend door de federale overheid.

In het verslag aan de Koning bij dit KB staat vermeld dat de tijdelijke erkenning van de Moslimraad van rechtswege komt te vervallen zodra het nieuwe en definitieve representatief orgaan is verkozen, samengesteld en erkend. Dit is trouwens ook zo opgenomen door de Moslimraad in zijn statuten, waarin staat dat hij als vereniging is opgericht voor een beperkte periode, tot de oprichting van het definitieve vertegenwoordigende orgaan van de islamitische eredienst.

Het zijn niet de representatieve organen die zich moet inschrijven in ons Erkenningsdecreet maar de lokale geloofsgemeenschappen die erkend zijn of erkend wensen te worden. Representatieve organen krijgen wel een aantal taken toebedeeld in het Erkenningsdecreet maar dat zijn eerder administratieve taken zoals

het indienen van erkenningsdossiers en het geven van advies, bijvoorbeeld over het aantal gelovigen.

Ik heb in deze commissie al meerdere keren herhaald dat ik persoonlijk voorstander ben van homogene bevoegdheidspakketten en dus voor een verdere regionalisering van de bevoegdheid inzake erediensten. Hiervoor is zoals u weet een staatshervorming nodig. In het bijzonder ben ik voorstander voor de regionalisering van de bevoegdheid om zelf een representatief orgaan als gesprekspartner voor onze bevoegdheden te kunnen erkennen.

Zoals u weet zijn staatshervormingen het resultaat van complexe politieke besprekingen tussen Nederlandstalige en Franstalige partijen bij federale regeringsvormingen aangezien voor een staatshervorming een tweederdemeerderheid per taalgroep vereist is.

Ik herhaal ook mijn suggestie op uw eerdere vragen hierover om zelf als parlements lid uw vraag voor regionalisering te agenderen op de Werkgroep Institutionele Zaken van het Vlaams parlement. Die werd in 2020 opgericht om na te denken over concrete voorstellen ter voorbereiding van een volgende staatshervorming.

– *Paul Van Miert treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, ik weet ook wel wie bevoegd is voor de erkenning van die Moslimraad, maar u kunt niet ontkennen dat de impact van die beslissing enorm groot is op onze bevoegdheden. Dat is de reden waarom ik u die vraag hier stel.

Waar ik me enorm aan stoort, is dat u tijdens de plenaire vergadering het parlement eigenlijk niet volledig op de hoogte hebt gebracht. We hebben in de plenaire vergadering over dit thema een debat gehad op 14 juni. Het was duidelijk dat u de indruk gaf dat u geen weet had van de erkenning van die Moslimraad. Ik citeer u letterlijk: "Zolang de minister van Justitie geen ander representatief orgaan erkent, is dat het administratief bureau van het EMB waarmee ik samenwerk in de beperkte relatie die ik heb met zo'n representatief orgaan."

Eigenlijk zei u dus dat er nog geen erkenning was. Ik vraag me af hoe dat mogelijk is. Het bewuste KB dateert van 12 juni, we hebben gedebatteerd op 14 juni en u zegt net dat uw kabinet op de hoogte is gesteld voor het KB verscheen. Tijdens die plenaire vergadering was er al een opvolger van de Moslimexecutieve. U wist dat en u besliste om die informatie niet te delen met het parlement. Ik sta u daar de hele tijd te ondervragen over een eventuele opvolger van de Moslimexecutieve, daar werd heel de tijd omfloerst over gedaan en u hebt niet gezegd wat u wist. Ik vind dat wij als parlementsleden wel degelijk recht hebben op de hele waarheid.

In dat KB wordt inderdaad nergens melding gemaakt van zo'n Vlaamse kamer. Ik hoop dat dat naar de toekomst wel degelijk wordt waargemaakt, dat we geen dergelijke toestanden meer hebben zoals we gekend hebben met de Moslimexecutieve.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (cd&v): Ik wil gewoon iets aanvullen. Het is niet de eerste keer en het zal ook niet de laatste keer zijn dat we hier vragen over moeten stellen. De Moslimexecutieve heeft aangegeven dat zij ondertussen verder gaat met de organisatie van de verkiezingen op 16 september 2023. We komen dus binnenkort in een situatie waarbij we verschillende verkozen organen hebben. Dat wordt moeilijk om te werken. Ik denk dat het positief is dat de administraties contact houden en

dat we buiten het gewoel om zorgen voor de continuïteit en vooral de rechtsgeldigheid van beslissingen ter zake, anders is al het werk met betrekking tot de erkenning van de lokale geloofsgemeenschappen voor niets als dat bij wijze van spreken juridisch zou kunnen worden aangevochten. Ik denk dat het bijzonder belangrijk is dat we een bestuurlijke continuïteit houden want het ziet er niet naar uit dat dat voor de rest in een rustiger vaarwater zou komen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Voorzitter, van mijnentwege toch een algemene opmerking wat dit dossier betreft. Het is een illusie, en die wordt blijkbaar wel gedeeld door heel het parlement, behalve door mijn partij, het Vlaams Belang, om te denken dat wij hier in het westen een soort representatief orgaan van de moslimgemeenschap kunnen hebben dat werkt. Dat is nu al decennia aan de gang. Al decennia wordt aangetoond dat het niet werkt. Men hoeft maar naar de islamitische wereld te kijken en met name naar de geschiedenis van de islamitische wereld, ondertussen toch al veertien eeuwen, om dat te beseffen.

De islam is langs de ene kant een monolithisch blok, het is te zeggen als het gaat over ons, de ongelovigen, de kafir. Dan is de islam zeer duidelijk monolithisch. Wij zijn minderwaardig. Wij moeten ons bekeren. Wij moeten ons onderwerpen of wij moeten worden gedood. Heel duidelijk. Maar onderling, binnen de oemma, de wereldwijde islamitische gemeenschap, laat veertien eeuwen geschiedenis tot op vandaag gewoon zien dat binnen die moslimgemeenschap er altijd ruzie is, altijd strijd, sterker nog, altijd oorlog, is het niet tussen de soennieten en de sjiïeten dan is het tussen de Turken en de Arabieren, is het niet tussen de gematigden en de radicalen, dan is het tussen de salafisten en de moslimbroederschap, is het niet tussen de wahabieten en andere islamitische strekkingen, dan is het tussen Al Qaida en een sjiïtisch-islamitisch land als Iran.

Dus denken dat wij dat hier in het westen gaan oplossen met een representatief orgaan waar de volledige moslimgemeenschap zich achter kan scharen en dat dat voor ons iets is waar wij een legitiem en serieus gesprek mee kunnen voeren en een degelijke gesprekspartner aan kunnen hebben, wel, geloof mij, het lukt niet, het is nooit gelukt en het zal nooit lukken.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel voor de verschillende beschouwingen en bedenkingen die gemaakt zijn. Misschien een aantal elementen, te beginnen bij wat de heer Van Rooy heeft gezegd.

Mijnheer Van Rooy, ik denk inderdaad, en ik heb dat ook al een paar keer bevestigd, dat het model dat wij hanteren om geloofsgemeenschappen te erkennen, historisch gebaseerd is op de relatie die de overheid met de katholieke kerk is aangegaan, een hiërarchische religie waarmee gemakkelijker een dialoog kan worden gevoerd van organisatie tot staat. Op het moment dat wij andere geloofsgemeenschappen zijn beginnen erkennen, de protestantse bijvoorbeeld, hebben we aan de protestanten gevraagd om diezelfde structuur aan te nemen. We hebben geen christelijke erkenning doorgevoerd. We hebben gezegd dat we de protestanten gaan erkennen en binnen de protestantse gemeenschappen is het ook niet altijd een evidentie om namens het protestantisme in Vlaanderen te moeten praten omdat men daar ook verschillende stromingen heeft. We hebben de orthodoxe kerk erkend. De orthodoxe kerk is ook een kerk met verschillende kamers.

We vragen hetzelfde van de islam, die zeer divers is. U hebt daar een punt. Dat is ook zo. Die is waarschijnlijk nog diverser dan heel het christendom samen. Het is voor die geloofsgemeenschap sowieso een enorme uitdaging om een platform te installeren waarbij men uit één mond kan spreken. Bovendien, wat het nog moeilijker maakt, is

dat de islam een geloofsgemeenschap is die met de migratie is meegekomen uit verschillende landen. Men heeft dus niet alleen een religieuze diversiteit, met sjieten, soennieten, alawieten, de verschillende stromingen binnen de soenna en dergelijke meer, maar bovendien ook nog eens de nationale afkomst. Dat maakt het tot een ongelooflijk complexe puzzel die er door de globalisering en door het feit dat er mensen uit verschillende landen hier aanwezig zijn, voor zorgt dat die uitdaging alleen maar groter wordt.

Dat is een model dat wij geërfd hebben vanuit 1830. Mochten we dat ab initio herdenken, zou ik misschien met iets heel anders komen, maar als minister werk ik natuurlijk binnen een grondwettelijke realiteit. Ik duid niet die erkenning aan, ik maak die regels niet, ik werk correct binnen de regels waarbinnen ik moet werken, want ik geloof in de rechtsstaat. Ik kan die regels niet veranderen want dat zijn regels die door de federale overheid worden vastgelegd. Daarom is de vraag van mevrouw Sminate of we niet met een grondwetsherziening die bevoegdheid naar ons kunnen krijgen.

Mevrouw Sminate behoort tot een partij die weet hoe moeilijk en complex grondwetsherzieningen zijn. De partij is al enkele jaren bezig om te proberen zo'n grondwetsherziening te realiseren. Dat is niet altijd eenvoudig. Ik minimaliseer dat niet. Het is een moeilijke opgave. Je hebt daar grote meerderheden voor nodig. Je moet akkoorden maken. Het is niet simpel. Uw partij heeft een andere benadering om grondwetsherzieningen door te voeren. Maar dat is een ander debat. Het is een boeiend debat, maar het is een ander debat. Maar ik denk, ten gronde, dat u gelijk hebt dat dit een grote uitdaging is. Ik heb geen probleem om dit te erkennen. Dat heb ik hier in de commissie nog al gezegd. Dat is een eerste zaak.

Dan is er een tweede zaak: de federale overheid heeft de continuïteit van een representatief orgaan nodig. Dat moeten we niet vragen, want dat is grondwettelijk gegarandeerd. Zodra er een godsdienst, een levensbeschouwing erkend is, moet er een representatief orgaan zijn. Want die continuïteit moet worden verzekerd. Dat is altijd gebeurd.

Ten derde: als men een Vlaamse minister, of een regionale minister, bevraagt in een Vlaams Parlement over federale bevoegdheden, is het niet aan die Vlaamse minister om te zeggen wat die federale minister allemaal doet of niet doet. Ik heb u meegedeeld wat er op dat moment mee te delen was. Maar ten gronde, wat mij toch opvalt, is het volgende. Aangezien we hier discussiëren over iets van de federale overheid, moet ik toch zeggen dat dat een debacle lijkt te zijn, dat er wat spanning op lijkt te zitten met wat uw federale collega Koen Metsu in de Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft gezegd over wat de minister heeft gedaan. Hij, als een expert van uw partij die de federale problematiek rond de Moslimexecutieve opvolgt, had een veel positiever standpunt.

In de Kamercommissie Justitie van vorige week heeft hij de minister van Justitie gefeliciteerd met de erkenning van de Moslimraad van België omdat hij hiermee actie heeft ondernomen tegen het EMB. Uw partijgenoot noemde het zelfs een moedige beslissing van de minister, en zei dat de vier initiatiefnemers van de Moslimraad – en ik citeer hem – “een interessant profiel hebben en alle kansen moeten worden gegeven als tijdelijk representatief orgaan”. Dat is niet mijn aanname, dat is de aanname van de heer Metsu, die dat allesbehalve omfloerst vermeldt in de Commissie Justitie. Het lijkt dat er twee N-VA's zijn. Je hebt een N-VA in het Federaal Parlement waar men het dossier ten gronde volgt, en we hebben een N-VA in het Vlaams Parlement, niet bevoegd ervoor, die een andere aanname van dit dossier doet. En beiden doen dat in niet-omfloerste woorden.

Dus, mevrouw Sminate, ik ben wat in de war. Dat de echte N-VA rechtstaat in dit dossier, en duidelijk maakt waar ze staat. Zijn ze tevreden of zijn ze ontevreden met deze beslissing van de federale minister? Ik heb er geen standpunt over. Ik ploeg

verder. De boer, hij ploegde voort, hij werkt met de instrumenten die hij heeft en hij zal met die instrumenten verder kunnen werken.

Want, en dat wil ik nog eens duidelijk zeggen, mevrouw Partyka: natuurlijk heeft die Moslimraad, zoals elk representatief orgaan, een band met onze beslissingen. Maar wat hebben we nu net gedaan? Wat was de zorg van mevrouw Homans? Waarom heeft mevrouw Homans op een zeker moment gezegd dat ze geen moskee meer zou erkennen? Omdat ze geen kader had. Ze wist niet wat ze aan het erkennen was. Ze had onvoldoende zicht. Wij hebben een decreet gemaakt waarmee we ons lot in eigen handen nemen. We willen meester zijn van ons eigen lot. We hebben daarvoor een screenings- en informatiedienst opgericht, we vragen daarvoor adviezen, we bepalen zelf de regels en controleren ze zelf.

En eigenlijk hebben we die representatieve organen de facto niet echt meer nodig. Het enige wat ze nog moeten zeggen is "dat is een lokale geloofsgemeenschap die tot onze religie behoort en ze zijn met zoveel gelovigen". Dat is de essentie van wat ze moeten zegen. En voor de rest spelen die eigenlijk, zeker wat mijn bevoegdheden betreft, niet zo'n grote rol. Misschien ligt dat wat anders bij de minister van Onderwijs omdat het daar gaat over leerkrachten erkennen. Maar dat moet ik dan ootmoedig doorverwijzen. Ik kan niet proberen minister van alles te zijn. Het is een taak van de minister van Onderwijs om daarop te antwoorden.

– *Kris Van Dijck treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, in de Kamer kunnen mijn collega's misschien eens sneller optimistisch zijn. De miserie is daar zo groot, dat ze natuurlijk al heel blij zijn met een heel klein lichtpuntje. Maar voor u, minister, leg ik de lat veel hoger. (*Gelach en applaus*)

Dat is een aanname, minister, en een compliment trouwens ook.

Ik heb nog een puntje. Dit nieuwe, zogezegd representatieve, orgaan zegt zelf dat ze geen ondersteuning gaan bieden op theologisch-organisatorisch vlak. En ik vind dat eigenlijk wel problematisch. Want u erkent nu nieuwe islamitische geloofsgemeenschappen, wetende dat die ondersteuning er niet is. Er is geen kwaliteitsmerk, er zijn geen werkafspraken. U zegt zelf dat u nog geen rechtstreeks contact hebt gehad met hen. Er is eigenlijk helemaal niets. Ik vind dat niet echt een goede basis om nieuwe erkenningen te doen.

De voorzitter: Mevrouw Partyka, u hebt niets toe te voegen?

Dan zijn de vragen om uitleg afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Van den Heuvel aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de inzet van consultants bij lokale besturen – 2976 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het groeiende aantal consultants bij lokale besturen – 3017 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (cd&v): Consultancy is een thema dat vandaag in Vlaanderen in de actualiteit speelt. Vandaar de knipoog naar de situatie in de lokale besturen. We weten dat het besturen zijn die proberen om goed te werken dicht bij de bevolking en ook het vertrouwen hebben. Dat wil zeggen dat zij ook inspanningen moeten leveren om een kwalitatief hoogstaande dienstverlening aan te bieden.

De vraag is dan hoe we dat doen en ik denk dat consultancy een bijdrage kan leveren. Maar zoals altijd in het leven is er een enerzijds en een anderzijds. Dat wil zeggen dat specifieke problemen die een bijzondere expertise vergen, om efficiëntieredenen duidelijk geschikt zijn voor consultancy. Anderzijds is het zo dat er een aantal kerntaken zijn waar elk lokaal bestuur in moet uitblinken, en dat die lokale kerntaken minder afhankelijk van externen zouden moeten kunnen worden ingericht, zodat daar een zekere dienstverlening verzekerd kan worden.

Ik heb ook de indruk dat er momenteel heel veel consultancies geld aan het verdienen zijn door het tegen elkaar uitspelen van verschillende overheden. Ik denk dan aan de btw-optimalisaties, waar lokale besturen dan vooral naar de federale overheid kijken om te zien hoe dat het best kan gebeuren qua belastingefficiëntie. En wanneer belastinggeld naar studies gaat om de ene overheid geld te laten besparen op de kap van de andere, lijkt me dat niet optimaal. Natuurlijk heeft dat ook te maken met de ingewikkeldheid van sommige reglementeringen.

Minister; hebt u kijk op de mate waarin lokale en provinciale besturen een beroep doen op de inzet van consultancy? Kunt u aangeven op welke domeinen en voor welke opdrachten dit gebeurt? Was het de voorbije jaren een stijgende trend? Voor welke domeinen van het lokale en provinciale beleid acht u het aanvaardbaar en zelfs aangewezen dat er een beroep gedaan wordt op consultancy? Staat u ervoor open om bepaalde richtlijnen op te maken die de lokale besturen het best in acht nemen bij het inschakelen van consultancy? Minister, hoe kunt u de lokale besturen ondersteunen om ervoor te zorgen dat experts niet verhuizen naar meer lucratieve jobs buiten de lokale besturen om nadien eventueel als consultant terug te keren? Ik heb enkele weken geleden opgemerkt dat sommige ministers dat ook doen. Maar het is wel een trend bij milieuambtenaren, ro-ambtenaren (ruimtelijke ordening), planologen en ICT-mensen, vandaar mijn vraag.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Ik zal gewoon overgaan naar de vragen. Ik weet dat collega Van den Heuvel de probleemstelling perfect heeft ingeleid. Ziet u ook in de regio's een mogelijke oplossing om omgevingsambtenaren te poolen? Minister, wilt u dit stimuleren? Zijn hierover doorbraakprojecten lopende? Hebt u, in uw rol als toezichthouder, de afgelopen jaren klachten ontvangen rond het werken met consultants? Hebt u zicht op het fenomeen waarbij personeelsleden vertrekken bij een gemeente om dan bij een consultancybureau te gaan werken voor dezelfde of andere gemeenten? Hebt u er zicht op hoe frequent dit voorkomt? Hebt u zicht op het budget dat gemeenten spenderen aan het inhuren van freelancers of externe bedrijven voor regulier personeelswerk?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u, goede collega's van cd&v, schouder aan schouder in dezelfde vraagstelling.

Ik heb geen zicht op de grootteorde van de consultancy of tijdelijke ondersteuning die de lokale besturen aanwenden. Een lokaal bestuur is een autonome organisatie en bepaalt zelf de mate waarin en de wijze waarop het zich wenst te laten ondersteunen of begeleiden. Daarover is geen meldingsplicht vereist. Ik weet dus ook

niet welke budgetten daartegenover staan, maar ik verneem uit het veld wel dat men de indruk heeft dat dit momenteel in stijgende lijn gaat, vanwege de krapte op de arbeidsmarkt en het gegeven dat een aantal functies knelpuntberoepen geworden zijn.

Ik wil hier wel even opmerken, omdat we in het parlement al veel discussies over consultancy gehad hebben, dat we moeten opletten dat het geen containerbegrip wordt. Ik beschuldig jullie niet van gewilde onduidelijkheid, maar men kan ook taken uitbesteden aan de private sector. Voor mij is dat wel iets anders dan consultancy. Consultancy is, denk ik, eerder het doorlichten, het analyseren, het adviseren en dergelijke meer, zonder taken over te nemen. Beide betekenissen komen soms wel dicht bij elkaar, vind ik, in het debat hier in het parlement, en dat creëert onnodige verwarring. Het debat op zich is waardevol, maar het maakt van elke vorm van uitbesteding, en binnenkort ook van elke vorm van privatisering, bijna consultancy. Consultancy wordt dan een soort instrument om elke vorm van kerntakendebat aan te vallen en verdacht te maken. Dat vind ik een stap te ver, wat niet wegneemt dat de discussie over consultancy een zeer zinvolle discussie is.

Ik geloof heel sterk dat het getuigt van goed bestuur om permanent na te gaan of taken die het bestuur uitoefent, niet beter, goedkoper, efficiënter en sneller door andere partijen kunnen worden uitgeoefend. Dat is mijn overtuiging, misschien mijn liberale overtuiging, maar ik vind dat je permanent moet toetsen of de taken die je zelf doet, niet beter, sneller, efficiënter, goedkoper door anderen kunnen gebeuren. Wanneer mensen uit de private sector bepaalde taken in uitbesteding beter kunnen doen dan de eigen organisatie, dan is het verstandig om dit aan die mensen toe te vertrouwen en dat ook uit te besteden, uiteraard binnen alle randvoorwaarden.

Maar laat ons in deze discussie vooral ook naar de feiten kijken: lokale besturen moeten ervoor zorgen dat hun dienstverlening blijft draaien, ook als er tijdelijk gaten vallen. Als je geen andere keuze hebt dan tijdelijke capaciteit in te huren om de basisdienstverlening te leveren aan de burger, dan moet je dat simpelweg doen.

Eerder dan naar de symptomen te kijken, moeten we proberen de oorzaken te bestrijden. Daar hebben we daarstraks over gesproken: een nieuwe rechtspositieregeling (RPR), samenwerking binnen de regio's en zo verder.

Nu, uitbesteding is natuurlijk niet voor alle taken regelgevend mogelijk. Ik geef een paar voorbeelden: de functie van een tuchtonderzoeker, de functie van maatschappelijk werker en de diplomavereisten die daar gelden – collega Aerts heeft er daarstraks nog naar verwezen. Ook stelt het omgevingsvergunningsdecreet dat elke gemeente verplicht is een omgevingsambtenaar aan te wijzen. Het decreet laat wel de vrijheid aan de gemeente om zelf te bepalen hoe die functie wordt ingevuld.

Sommige zaken houdt een bestuur sowieso beter in eigen handen. Het is aan het bestuur zelf om dit uit te maken, maar de organisatie van het secretariaat, burgerzaken, bevolking en dergelijke meer lijken me voor de hand liggende voorbeelden om zelf in eigen handen te houden.

Zie ik ook in de regio's een mogelijke oplossing om omgevingsambtenaren te poolen? Er zijn heel wat intergemeentelijke samenwerkingsverbanden die omgevingsambtenaren poolen. Ik heb onder meer weet van een aanbod binnen de Intergemeentelijke Vereniging voor Ontwikkeling van het Gewest Mechelen en Omgeving (IGEMO), de Intercommunale Maatschappij voor Energievoorziening in West- en Oost-Vlaanderen (IMEWO), Liedal, de West-Vlaamse Intercommunale voor Economische Expansie, Huisvestingsbeleid en Technische Bijstand (WVI) en Midwest, al zullen er ongetwijfeld nog zijn die ook dit aanbod doen.

Collega Demir is daarnaast bezig met de studie 'Gemeentelijk omgevingsambtenaar als knelpuntberoep'. Op dit moment zijn onderzoekers aan de slag om de problematiek van de tekorten, het verloop en de werkdruk van de lokale omgevingsambtenaar te onderzoeken, waarna ze oplossingen en aanbevelingen zullen formuleren. Collega Demir zal hierover te gepasten tijde communiceren en uiteraard volgen mijn kabinet en het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) dit initiatief nauwgezet mee op.

Samen met collega Demir heb ik tot slot eind vorig jaar een rondetafelgesprek georganiseerd over het thema 'optimaliseren vooroverleg tussen lokale besturen en private partners'. Aan die tafel zaten vertegenwoordigers van diverse belangenorganisaties zoals de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VMSG), de Orde van Architecten, de Bouwunie, het Departement Omgeving, Embuild Vlaanderen, en zo verder. De moeilijkheid om de juiste profielen aan te trekken binnen het lokaal bestuur en de impact die dat heeft op het vooroverleg kwamen ook daar ter sprake. Op basis van deze rondetafel maken we een leidraad op voor diverse actoren uit dit werkveld en ik laat onder meer de intercommunale piste, alsook de vernieuwde RPR daarin opnemen.

Dan kom ik aan de vraag van de heer Van den Heuvel, of de diensten van de minister reeds bepaalde richtlijnen opgemaakt hebben die de lokale besturen het best in acht nemen bij het inschakelen van consultancy, en de vraag van collega Warnez of de minister in zijn rol als toezichthouder de afgelopen jaren klachten ontvangen heeft. Wel, gemeenten die consultancy inroepen moeten dit natuurlijk wel volgens de regels van de kunst doen. De taken die ze wensen uit te besteden, moeten met een overheidsopdracht worden georganiseerd. Bijkomende regeltjes opleggen vanuit de Vlaamse overheid lijkt me hier echt niet aan de orde. Het is aan de gemeente om hierover weloverwogen keuzes te maken en ik ga er ook van uit dat zij de nodige motivatie kunnen voorleggen wanneer ze een bepaalde taak wensen uit te besteden.

In het kader van het algemeen bestuurlijk toezicht ben ik als toezichthoudende overheid natuurlijk bevoegd om op te treden tegen besluiten van het lokaal bestuur die de bij wet of decreet opgelegde verplichtingen of de beginselen van behoorlijk bestuur zouden schenden. Wanneer er hierover een klacht komt, zal ik optreden. Tot op heden heb ik geen klachten binnengekregen over de consultants bij een lokaal bestuur.

Dan kom ik aan de vraag of de minister zicht heeft op het fenomeen waarbij personeelsleden vertrekken en dan terugkomen via een consultancybureau of hoe de minister lokale besturen kan ondersteunen om ervoor te zorgen dat experts niet massaal verhuizen naar meer lucratieve jobs. Ik heb geen zicht op het aantal personeelsleden die vertrekken om daarna als consultant aan de slag te gaan, maar in een recent persartikel kwamen twee CEO's van een bekend consultancybedrijf aan het woord. Op de vraag in hoeverre hun consultants vanuit de overheid zelf komen, antwoordden ze respectievelijk: "Er zijn inderdaad mensen die bij een lokale overheid vertrekken om bij ons te komen werken, maar dat zijn uitzonderingen", aldus de zaakvoerder van MONDEA. De CEO van Public Staffing stelt: "67,4 procent van ons personeel komt uit de privé. Dus beweren dat we personeel uit de publieke sector wegzuigen, om er tegen hogere kosten terug in te pompen, klopt gewoon niet." Ik kan hen alleen maar citeren.

Bovendien biedt het nieuwe rechtspositiebesluit zoals gezegd meer flexibiliteit voor lokale besturen om een hr-beleid op maat te voeren. Ik ben ervan overtuigd dat de toegenomen vrijheidsgraden lokale besturen in staat zullen stellen concurrentieler aan te werven en die personeelsleden daarna ook in huis te houden. Denk maar aan een loonhuis, een aantrekkelijk verloningsbeleid, knelpuntberoepen, enzovoort.

In het artikel waar ik net naar verwees van VRT NWS, las ik ook volgende interessante bijdrage van burgemeester Marco Goossens van Oudsbergen, een christendemocraat: "We moeten vooral een aantrekkelijke werkgever zijn en eerlijk gezegd: de fusie heeft daarbij geholpen. Als kleine gemeente moeten je mensen alles kunnen. Maar in een grotere gemeente kun je personeel laten specialiseren en doorgroeien. Dan heb je iets te bieden als organisatie." Dat is het citaat van deze verstandige christendemocratische burgemeester.

Als u vraagt naar advies – er zit trouwens een andere verstandige christendemocratische burgemeester zichtbaar met het hoofd te knikken –, richtlijnen of ondersteuning inzake deze problematiek: ga aan de slag met de vernieuwde RPR en zoek mogelijkheden om via samenwerking en het liefst fusie elkaar sterker te maken.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (cd&v): Wat betreft die problemen, dat was nu niet de vraagstelling. Iedereen kent daar mijn mening over. Ik heb toch een andere indruk over het lucratieve. We gaan niet vervallen in het beenhouwersvoorbeeldje, maar ik denk dat elk lokaal bestuur ondertussen wel een aantal mensen kan opnoemen die die beweging gemaakt hebben. Dat zijn er natuurlijk ook geen tientallen per bestuur, maar voor mijn lokaal bestuur kan ik er toch al een paar noemen.

Twee, ik denk ook, dat was de eerste vraag, dat de grote problematiek – en dat is natuurlijk niet alleen bij de overheid of lokale besturen – het onevenwicht op de arbeidsmarkt is van de vele vacatures ten opzichte van te weinig aanbod. Hopelijk zullen de nieuwe tools ons krachtiger maken om daar inderdaad op maat een aantrekkelijke overheid of een aantrekkelijke werkgever te zijn. Ik geloof daar wel in. Daarom zijn die aanpassingen die deze legislatuur doorgevoerd zijn ook handvatten om iets aan die problematiek te doen en ten slotte toch wel de regeltjes wat minder complex te maken. Dat moet bij een liberaal zeker geen probleem zijn. Onze wetgeving en kaders zijn intussen zo complex en ingewikkeld dat er expertise nodig is die dan soms buiten het huis gevonden moet worden. Dat is ook naar de subsidies toe zo. Op den duur moeten het dus inderdaad gespecialiseerde experts zijn die enkel op hoog niveau de weg weten te vinden. Daarom doe ik dus ook een oproep om toch te proberen eenduidige en meer eenvoudige regeltjes te maken, en als het nog kan minder regeltjes, niet alleen met woorden, maar ook met daden, minister.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Minister, ik ben heel blij dat u verwijst naar de intergemeentelijke samenwerking. U hebt verwezen naar de WVI, naar Midwest, naar Leiedal. U hebt West-Vlaanderen gewoon meer dan dubbel gecoverd daarmee. Ik kan vanuit West-Vlaanderen getuigen dat pooling goedkoper is dan die consultants. Wij hebben in onze gemeente twee krachtige omgevingsambten, twee sterke jonge gasten, maar voor een aantal specifieke zaken, die we niet vaak tegenkomen, vragen we aan de WVI om mensen uit hun pool van omgevingsambtenaren ter beschikking te stellen. Dat is een pak goedkoper dan consultants. Daar zit geen commerciële marge op, dat zijn deelgenoten van gemeentes.

U hebt al verwezen naar professor-burgemeester Lieven Janssens, ik doe dat ook met veel plezier. Enkele weken geleden deed hij een interview op Radio 1. Een mens onthoudt natuurlijk de dingen die hij graag onthoudt, dat doet u, dat doe ik. In dat interview zei hij dat vergedreven samenwerking los van fusie een oplossing kan zijn voor dit soort problemen. Hij verwees daarvoor naar de Bipool Hasselt-Genk. U weet, minister, christendemocraten zijn genuanceerde mensen. Fusie kan in volle autonomie gekozen worden enerzijds als een oplossing maar anderzijds is er de intergemeentelijke samenwerking die de bestuurskracht kan verhogen. Ik hoop dat u dat ook blijft promoten.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Voorzitter, ik heb nog een pikante mededeling. Bij ons hebben wij iemand van de voornoemde firma die vanuit een externe consultancy-positie meegedaan heeft aan een examen en bij ons intern komt werken. Het kan dus ook andersom, maar het is een grote uitzondering, denk ik. Ik begrijp de bezorgdheid van de heer Van den Heuvel, maar we moeten een onderscheid maken tussen de functies die we via Cervantes en Cipal – ik denk aan de businesspartners op hr – invullen, en de kaderfuncties die van bekende bedrijven komen. Dat is een bezorgdheid, want heel veel mensen met kennis en capaciteit verdwijnen naar zo'n lucratief postje.

Aan de andere kant, als je in de problemen komt, als er mensen wegvallen door ziekte of erger, is het gemakkelijk dat je zulke mensen kunt bellen die de dag of de week erna al iemand ter beschikking kunnen stellen. Het zal een evenwichtsoefening blijven tussen het vrije aanbod en het vaste kader.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): De intergemeentelijke samenwerking kan inderdaad een oplossing bieden als opvangnet, zodat we niet onmiddellijk naar die consultants moeten grijpen. Door kennis te bundelen kun je meer bereiken en hogere profielen aanwerven die af en toe worden ingeschakeld in een van de deelnemende gemeentes.

Minister, ik heb u horen zeggen dat u geen zicht hebt op de consultants en hun aantallen bij de gemeentebesturen. Dat is dan de lijn die wordt doorgetrokken. Ik begrijp dat. Als de Vlaamse Regering geen zicht heeft op de consultants bij de Vlaamse overheid, dan lijkt me dat ook logisch voor de gemeentebesturen. Ik hoop dat ze er zelf wel aandacht voor hebben. Ik zal geen pleidooi houden tegen consultancy, ik heb zelf die dienstverlening ook gedaan. Ik heb ook consultancybedrijven in huis gehaald. Wat ik daar heel hard van heb geleerd is dat je veel kunt leren van de expertise die je in huis haalt. Het heeft af en toe ook een meerwaarde.

Het vraagt wel één ding: een sterke ambtenarij die die consultants kan begeleiden, daar mee op kan inzetten. Die uitwisseling is echt nodig, want anders stort dat in als een pudding als die man of vrouw na een maand weer vertrekt. Het is cruciaal dat daar een sterke en gemotiveerde ambtenarij tegenover staat. Dat debat hebben we eerder vandaag al gevoerd, het blijft een wisselwerking van het grootste belang. Gewoon uitbesteding, daar geloof ik in alle eerlijkheid niet in. Alleen maar besparen en alles inzetten op consultancy brengt het lokale bestuur niet op het goede spoor.

Kris Van Dijck (N-VA): Minister, collega's, ik denk dat in dezen vertrouwen in de lokale besturen ook een gulden regel is. Men wordt immers steeds geconfronteerd met uitdagingen. Ik denk dat we ook vertrouwen moeten hebben in de keuzes die lokale besturen op dat moment maken over wat voor hun organisatie op dat moment het beste is of over opportuniteiten die zich op dat moment aandienen.

Ik heb soms de indruk dat sinds een paar weken alles rond consultancy allemaal verdacht, vies en louche is. Welnu, ook in dezen verwijs ik naar het vertrouwen in die lokale besturen. Het is belangrijk dat we hen meer en meer tools aanreiken, waarbij ze op een flexibele manier kunnen werken. Ik denk dat we de voorbije periode wat dat betreft ook de goede weg bewandelen. En nogmaals: heb vertrouwen in de keuzes die men lokaal maakt. En soms is consultancy nu eenmaal nodig en noodzakelijk om een goede dienstverlening en een goede werking overeind te houden. In die optiek sta ik daar dan ook volledig achter als men lokaal die keuze denkt te moeten maken.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik kan niet anders dan opnieuw beginnen met te benadrukken dat ik vind dat we het woord 'consultancy' in veel verschillende betekenissen gebruiken. Ik denk dat er heel veel wijze en genuanceerde dingen gezegd zijn, waar ik me perfect in kan vinden, maar ik wil dat toch nog eens benadrukken. Ik spreek ook even vanuit mijn lokale verantwoordelijkheid. Er zijn consultants die bij jou komen en die een deel van je administratie of bepaalde procedures komen doorlichten en die tegen jou komen zeggen wat er eventueel anders kan worden. Je hebt consultants die aan jou komen vragen wat er in hun rapport moet staan. Dat is een ander soort consultant. Die zijn er ook, mijnheer Aerts. Je hebt consultants die in je organisatie een veranderingsproces mee mogelijk helpen maken. En daar hebt u gelijk in. Dat is het voorbeeld dat u aanhaalt. Er is bijvoorbeeld iemand die je bouwdienst beter organiseert, samen met de mensen. Het is belangrijk dat als die persoon vertrekt, als er verbeteringen zijn aangebracht – ik kijk naar mijn kabinetschef, die dat in Mechelen ook mee op het terrein heeft meegemaakt – en er grote sprongen vooruit zijn gezet, je een sterke organisatie hebt om die winst die geboekt is, vast te houden en duurzaam te verankeren. Dat is een andere vorm van een consultant.

Consultancy wordt hier ook gebruikt in de betekenis van: we hebben een aantal functies die vacant zijn, we gaan die niet invullen door mensen aan te werven, maar door die taak uit te besteden aan derden, die die taak voor ons komen doen. We hebben het ook over een vorm van consultancy als er een gat valt in de administratie en we dringend iemand nodig hebben die die job kan doen, en die staat daar dan onmiddellijk. Dat zijn allemaal verschillende vormen van consultancy die we hier op één hoop gooien.

Ik begin bij wat collega Van den Heuvel gezegd heeft, want dat vind ik een heel belangrijk punt. Collega Van den Heuvel zegt heel terecht dat we vooral de procedures en de regels zouden moeten vereenvoudigen. We moeten een eenvoudigere overheid krijgen. Dat is altijd rap gezegd, want we leven in een complexe samenleving waar we veel willen bewaken. Maar laten we eerlijk zijn tegen elkaar: Vlaanderen is vandaag de dag nog altijd regelziek. We moeten opletten dat we niet elke week bijeenkomen om een nieuwe regel uit te vinden. Als u mij vraagt of ik het ga monitoren, dan vraagt u mij of ik een nieuwe regel ga maken. Dan gaan we heel concreet tegen lokale ambtenaren zeggen: houd het bij in een bestand, steek het in een file en bezorg het ons regelmatig. Want dat is opvolgen. Dat is zo, sorry. Dat is een document dat je maakt. Het is altijd interessant om dat te hebben. Ik ben de eerste om dat te zeggen. Maar elke keer als we dat vragen, moeten we ons goed de vraag stellen of we niet weer een nieuwe last aan het creëren zijn. Daarom ben ik daar voorzichtig mee.

Dan is er het verhaal van mensen die in je administratie zitten, naar een private partner gaan en dan terugkomen als consultant. En dat kost je meer. Ik weet dat dat gebeurt. Maar waarom gaat die ergens anders? Waarom verlaat die ambtenaar jouw bedrijf om bij een consultant te gaan werken? Omdat hij meer kan verdienen. Of omdat de job aantrekkelijker is: hij kan eerst een week in die administratie werken, dan veertien dagen bij een andere gemeente, en dan weer eens ergens anders. Er is dus meer variatie. Wat kun je daar als gemeentebestuur tegenover zetten om die bij jou te houden? Als je die persoon evenveel betaalt als dat consultancybedrijf, is het goedkoper om die zelf in huis te hebben dan om een beroep te doen op het consultancybedrijf, want bij dat consultancybedrijf moet er natuurlijk nog een winstmarge bovenop. Dus als hij evenveel loon krijgt bij de consultant als bij de stad of de gemeente, zal die consultant duurder zijn dan die ambtenaar.

De tijdelijke krachten kosten nog meer. We weten ook waarom die tijdelijke meer kosten. Men wil die onmiddellijk beschikbaar hebben. Die moeten bij wijze van

spreken op het schap staan, die moeten onmiddellijk vrij zijn. Men betaalt eigenlijk die onmiddellijke beschikbaarheid ook mee. De kostprijs voor het bedrijf is dat die consultant onmiddellijk inzetbaar moet zijn. Dat is de realiteit. Dat is een druk die op onze lokale besturen ligt. Die ligt trouwens niet alleen op onze lokale besturen, in de privésector is dat juist hetzelfde. Ook daar zitten bedrijven steeds meer met problemen van uitbesteden, consultants binnen pakken, tijdelijk mensen tewerkstellen omdat ze bijvoorbeeld niet genoeg ICT-mensen of geen ingenieurs vinden en bepaalde dingen moeten doen om hun bedrijf actief te houden. Normaal hebben ze daar mensen voor. Ze vinden ze niet, dus moeten ze ze inhuren. Dat is een kostendrijver.

Voor wie is dat interessant? Voor die ambtenaar op het gemeentehuis, want hij zit daar vandaag en hij krijgt een aanbod van een privaat bedrijf dat hem beter zal betalen. Voor die ambtenaar, die persoon, die werknemer, die Vlaming die zijn kost moet verdienen, die op het einde van de maand naar huis moet komen met een cheque, is dat interessant. Voor de overheid is dat vervelender en voor de cliënten van de overheid ook. Dat is een spanningsveld dat we alleen maar kunnen oplossen door het vereenvoudigen van regels, het geven van instrumenten aan de lokale besturen en te zorgen dat er meer mensen geactiveerd geraken. We hebben in Vlaanderen nog wel wat winst te boeken om te geraken aan de 80 procent waar we daarstraks nog over spraken. In Nederland is men over 85 procent aan het spreken.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (cd&v): Het was een interessante gedachtewisseling. Ik denk dat het een meerfactorenaanpak is, zoals het door de minister is samengevat. Ik denk dat we samen aan de slag moeten gaan. Het is niet een zaak die moet worden aangepakt, maar er moeten verschillende zaken in ogenschouw worden genomen. Ik denk dat we op die manier toch een beetje aan de slag kunnen gaan.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Ik denk inderdaad dat het goed is dat we die discussie hadden, alleen maar omdat we van elke fractie nu uitdrukkelijk gehoord hebben dat het inzetten van een consultant ook zinvol kan zijn en we daar toch al niet meer over hoeven te discussiëren. In bepaalde gevallen is dat zinvol. We hebben vertrouwen in onze lokale besturen dat dat ook zo zal worden gebruikt.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Partyka aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de erkenning van zes lokale geloofsgemeenschappen – 2977 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de erkenning van zes lokale geloofsgemeenschappen – 2999 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (cd&v): Minister, op 7 juni maakte u bekend dat er voor het eerst sinds 2016 opnieuw lokale geloofsgemeenschappen erkend zijn, waar we blij

mee zijn. Het betreft twee protestantse kerken, twee orthodoxe kerken en twee moskeeën. Die zijn het eerste resultaat van het nieuwe Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen.

Lokale geloofsgemeenschappen die voor 1 juli 2019 al een erkenningsaanvraag hadden ingediend, kwamen in aanmerking voor de verkorte procedure. In totaal vroegen 89 lokale geloofsgemeenschappen van de 99 die in aanmerking kwamen, de erkenning aan. Eerder werd al bekendgemaakt dat 12 aanvragen onontvankelijk zijn verklaard. De overige 77 dossiers waren volledig en werden geanalyseerd door de informatie- en screeningsdienst lokale geloofsgemeenschappen (ISD).

Na de erkenning van de eerste zes, heb ik de vraag welke adviezen door lokale en provinciale overheden werden gegeven. Welke rol hebben de representatieve organen gespeeld?

Van de 77 dossiers die volledig zijn verklaard, zijn er nu 6 erkend. Wat is de status van de andere 71 erkenningsdossiers die dus nog hangende zijn? Wanneer wordt over deze dossiers uiterlijk een beslissing verwacht? Zijn er reeds aanvragen afgekeurd? Wat zijn de verdere timing en het verdere traject van die erkenning?

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Ik ga de inleiding van de collega niet herhalen. Ik wil alleen toevoegen dat ik deze vraag stel vanuit twee bezorgdheden. Enerzijds – en dat heb ik eigenlijk al in de laatste repliek van mijn vorige vraag gezegd – zit ik met die bezorgdheid over die ondersteuning die die twee Islamitische geloofsgemeenschappen zouden moeten krijgen en die vandaag niet mogelijk zijn. Anderzijds hebt u via een vorige gedachtewisseling aangegeven dat alle adviezen van alle bestuurlijke niveaus in rekening zouden worden gebracht, en dat ISD ook een antwoord op al die elementen zou moeten formuleren. Ik denk daarom dat inzage voor ons een belangrijke zaak is.

Dan had ik nog een aantal concrete vragen. Hoe evalueert u de werking van ISD en het Erkenningsdecreet op basis van de eerste erkenningen? Ik wil dus graag weten hoe u de kwaliteit van de ISD-adviezen beoordeelt. Is het mogelijk om alle adviezen ter beschikking te stellen van het parlement?

U communiceerde enkel over nieuw erkende geloofsgemeenschappen. Hebt u tot op heden al aanvragen tot erkenningen niet geselecteerd?

Welke garanties hebt u dat de zopas erkende en eventueel toekomstige islamitische lokale geloofsgemeenschappen adequate theologische en organisatorische ondersteuning kunnen verkrijgen?

Op welke manier heeft ISD een antwoord geformuleerd over de bedenkingen vanuit andere beleidsniveaus, en dan doel ik uiteraard op de negatieve adviezen van de provincie. U hebt een aantal van die negatieve adviezen niet meegenomen in uw beslissing. Kunt u zeer concreet toelichten op welke basis u die beslissing hebt genomen?

Ten slotte heb ik een vraag over de timing. Er lopen op dit moment meerdere aanvragen in het kader van die verkorte erkenningsprocedure. Kunt u aangeven wanneer bijkomende beslissingen zullen worden genomen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Opdat een lokale geloofsgemeenschap erkend zou kunnen worden in het kader van de verkorte erkenningsprocedure moet ze voldaan hebben

aan alle erkenningscriteria vermeld in artikel 7, punt 1 tot en met 9, van het Erkenningsdecreet. Ik som die punten niet op, want u kent die ongetwijfeld, toch zeker bij lezing.

De ISD heeft op basis van het eigen uitgebreide screeningsonderzoek en de ingewonnen adviezen van de minister van Justitie, het representatief orgaan, het lokaal bestuur en de provincie een uitgebreid adviesrapport opgemaakt waarbij voor de zes erkende lokale gemeenschappen ISD een gunstig advies voor erkenning werd gegeven.

In mijn ministeriële besluiten tot erkenning van de lokale geloofsgemeenschappen staat zeer uitgebreid de motivering per erkenningscriterium vermeld. Ik kan indien gewenst aan de commissie de erkenningsbesluiten bezorgen.

In totaal werden voor de zes erkende lokale geloofsgemeenschappen 28 adviezen aan mij opgeleverd, waarvan 24 gunstige, van lokale besturen, veiligheidsdiensten, representatieve organen en ISD, en maar 4 ongunstige, van de provincies. Voor het veiligheidsadvies van de minister van Justitie werden zes deeladviezen gevraagd aan de Veiligheid van de Staat (VSSE), het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (OCAD), de Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid (ADIV), de federale en lokale Politie, Cel Financiële Informatieverwerking (CFI) en de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ). Bij elke erkende lokale geloofsgemeenschap waren de zes deeladviezen gunstig.

De rol van de representatieve organen is beperkt tot het indienen van de erkenningsaanvraag en in het bijzonder de bevestiging dat de lokale geloofsgemeenschap effectief beschikt over minimaal tweehonderd leden. Dat is een exclusieve bevoegdheid van het representatief orgaan.

De 71 andere erkenningsdossiers zijn nog volop in behandeling, dus daarover kan ik niet in detail treden. Maar voor het zomerreces zullen nog een aantal erkenningsaanvragen afgewerkt worden waarover ik een beslissing zal nemen.

Zowel ik als ISD beogen om toch tegen eind 2023 alle erkenningsaanvragen te behandelen. Maar ik ben ook afhankelijk van de veiligheidsadviezen van de federale minister, waar momenteel ongeveer een derde is opgeleverd. De federale veiligheidsdiensten werken de klok rond voor het afleveren van hun veiligheidsadviezen, waarbij ze zeer grondig elke lokale geloofsgemeenschap onderzoeken. Dit vereist een grote inspanning van de federale diensten, aangezien in totaal voor 77 lokale geloofsgemeenschappen telkens deeladviezen worden opgevraagd bij zes federale overheidsinstanties, wat neerkomt op een immens totaal van 462 deeladviezen. Op dit moment zijn er nog geen beslissingen tot niet-erkenning genomen.

Na de erkenning wordt door het ministerieel erkenningsbesluit van rechtswege een bestuur van de eredienst opgericht. Dat is een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid. Het representatief orgaan moet vervolgens een voltallig bestuursorgaan aanstellen. Het bestuursorgaan moet een eerste vergadering organiseren met de volgende agendapunten: verkiezing van de voorzitter, secretaris en penningmeester; bepaling van de zetel van het bestuur van de eredienst; aanwijzing door het lot van de leden die bij de eerste gedeeltelijke vernieuwing uittreden.

Het bestuursorgaan schrijft het bestuur van de eredienst in bij de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO). Het bestuursorgaan neemt contact op met de financierende overheid voor het maken van afspraken inzake het indienen van de vereiste financiële stukken ingeval een exploitatie- of investeringstoelage wordt aangevraagd. Het bestuursorgaan registreert zich op het Digitaal Loket. Dat is het loket waarlangs alle officiële correspondentie verloopt met de andere overheden zoals onder andere het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) en de financierende overheid.

Indien het bestuursorgaan een eredienstbedienaar wenst te laten bezoldigen door de federale overheid, moet ze hiervoor een aanvraag indienen via het representatief orgaan. De federale minister van Justitie zal dan via KB een kader voor één of meerdere bedienaars vastleggen. Indien het bestuursorgaan een bedienaar van buiten de EU wenst te werk te stellen, moet het een gecombineerde vergunning aanvragen bij het Departement Werk en Sociale Economie (WSE). Dit gebeurt eveneens via het representatief orgaan.

Ik evalueer de werking van ISD als zeer positief. De screeningsadviezen van ISD zijn grondig onderbouwd, zowel feitelijk als juridisch, over het al dan niet voldoen aan de erkenningscriteria door de lokale geloofsgemeenschappen. Voor de motivering van mijn ministeriële besluiten tot erkenning of niet-erkenning baseer ik mij op het grondig advies van ISD. De ministeriële besluiten kan ik indien gewenst aan de commissie bezorgen.

Voor haar screenings doet ISD onderzoek bij de lokale geloofsgemeenschap ter plaatse, waarbij ze worden gehoord en er bijkomende info en inlichtingen worden opgevraagd. ISD is er op korte termijn in geslaagd om een vertrouwensrelatie op te bouwen met de lokale geloofsgemeenschappen. ISD heeft een constructieve en vertrouwelijke samenwerking met alle betrokken partners uitgebouwd.

U vraagt mij ook naar eventuele bijsturingen in de werking van ISD. Ik wijs erop dat ISD een onafhankelijke toezichtinstantie is waarvan de oprichting en bevoegdheden zijn vastgelegd in het Erkenningsdecreet. Het is niet aan mij als minister om in te grijpen op de werking van een onafhankelijke dienst.

U vraagt ook hoe ik het Erkenningsdecreet evalueer. Het is nu nog te vroeg om het Erkenningsdecreet te evalueren. Trouwens, de Vlaamse decreetgever heeft in artikel 72 van het Erkenningsdecreet bepaald dat pas na vijf jaar, te rekenen vanaf de inwerkingtreding van het decreet, de Vlaamse Regering de toepassing en de doeltreffendheid van het Erkenningsdecreet moet evalueren en voorleggen aan het Vlaams Parlement.

Ik verwijs naar het recente KB van 12 juni, waarbij de vzw Moslimraad van België (MRB) door de federale overheid wordt erkend als voorlopig representatief orgaan. De Moslimraad neemt alle taken waar van een representatief orgaan.

Het KB stelt voorts dat de MRB wordt ondersteund door de administratie van het representatief orgaan dat wordt betaald door de FOD Justitie. Het is deze administratie die in de praktijk al jaren de continuïteit en werking garandeert van het representatief orgaan van de islamitische eredienst. Er is dus helemaal geen vacuüm in de organisatorische ondersteuning van de erkende islamitische geloofsgemeenschappen dat door de administratie van het representatief orgaan gebeurt. De erkenning van lokale geloofsgemeenschappen staat los van de problemen die er waren bij de Moslimexecutieve en de erkenning van een nieuw tijdelijk representatief orgaan.

Zoals ik al meermaals heb gededd, heeft het representatief orgaan louter een postbusfunctie met het indienen van een erkenningsaanvraag. Nadat een lokale geloofsgemeenschap is erkend, wordt het een openbare instelling die onder het toezicht valt van de Vlaamse overheid en gecontroleerd door ISD indien er tekortkomingen worden vastgesteld.

Ik als minister moet het Erkenningsdecreet volgen en mag de opportuniteit van de uitvoering ervan niet beoordelen of in vraag stellen. Als er een ontvankelijke erkenningsaanvraag wordt ingediend dan moet die behandeld worden conform het Erkenningsdecreet dat juist heldere erkenningscriteria heeft ingevoerd met het oog op het garanderen van rechtszekerheid aan lokale geloofsgemeenschappen.

Zoals ik aangaf, zijn de screeningsadviezen van ISD grondig en gemotiveerd onderbouwd en vormen ze de basis voor mijn beslissing tot erkenning of niet-erkenning. ISD heeft alle ingewonnen adviezen grondig getoetst aan de eigen uitgebreide screeningsonderzoeken en verwerkt in zijn eindadvies.

Voor de zes lokale geloofsgemeenschappen die ik erkend heb, zijn er in totaal 24 gunstige adviezen gegeven tegenover amper vier ongunstige adviezen van de provincies. In mijn ministeriële erkenningsbesluiten zijn per erkenningscriterium de argumenten van de financierende overheid, de adviserende gemeente, het veiligheidsadvies en het eindadvies van de ISD opgenomen. Aan de hand van deze ministeriële besluiten kunt u lezen op welke gronden mijn beslissing tot erkenning gesteund is.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (cd&v): Ik heb geen verdere vragen. Bedankt voor de toelichting.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, het is natuurlijk moeilijk om vanuit mijn positie uitspraken te doen over die zes erkenningen zonder dat we inzage hebben in die dossiers. Ik hoor u zeggen dat u de erkenningsbesluiten ter inzage wilt leggen, waarvoor dank.

Heb ik ook begrepen dat u alle adviezen daaraan zult toevoegen? Of was ik te optimistisch?

Ik denk dat het belangrijk is dat we als parlementsleden zicht hebben op de adviezen van die verschillende instanties. Eventueel zelfs geanonimiseerd, publiek gemaakt. Het is echt niet gemakkelijk. (*Opmerkingen*)

Die gaan inkijken is wel oké, maar het gaat waarschijnlijk over heel wat documenten. Ik hoor u spreken over 24 adviezen die geformuleerd zijn. We mogen daar dan geen kopies van maken en dergelijke. Ik zou toch graag hebben dat die, uiteraard geanonimiseerd, publiek worden gemaakt. Alle begrip dat het voor de veiligheidsadviezen niet mogelijk is. Dat hebben we in het verleden ook al meege maakt.

Ik heb begrepen uit uw antwoord dat er in de finale beslissing voldoende geantwoord zou zijn op bepaalde bezorgdheden, voornamelijk in verband met de negatieve adviezen. U zegt dat we dat zullen kunnen lezen in de besluiten. Het is natuurlijk jammer dat we daar hier geen discussie over kunnen hebben. Ik moet afgaan op één zinnetje. U hebt daarop geantwoord. Mijn vraag is natuurlijk wat de inhoud van dat antwoord is. Ik zal daarover dan een nieuwe vraag moeten indienen, op het moment dat ik die besluiten heb kunnen lezen. Maar daarom nogmaals de vraag om dat publiek te maken.

Secretaris, is het voldoende? Moet ik daar een schriftelijke vraag voor indienen of komt het bij dezen in orde?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik wil daar duidelijkheid over creëren. Eerst en vooral, wat de ministeriële besluiten betreft: die vallen, evident, onder de openbaarheid van bestuur. We willen die graag overmaken en bezorgen. Die zijn ook tamelijk exhaustief in hun motivering.

Wat het parlementaire inzagerecht betreft: aan parlementsleden geven we ook, in alle vertrouwen, inzage in de gevraagde documenten van ISD. Dat hebben we ook telkens gedaan. De parlementsleden hebben een geheimhoudingsplicht.

Maar voor de vertrouwelijke documenten van de veiligheidsdiensten hebben we dat nog nooit gedaan. Aangezien deze documenten geclassificeerd zijn, kunnen ze niet worden meegedeeld aan derden zonder toestemming van de veiligheidsdiensten. Tot op heden weigeren de veiligheidsdiensten inzage te verlenen aan derden, gelet op het risico op veiligheidslekken.

Dus de adviezen van de veiligheidsdienst kunnen we niet vertrouwelijk meegeven. Wat de andere documenten van ISD betreft, is er inzagerecht. Dat valt onder de vertrouwelijkheid en de geheimhoudingsplicht van parlementsleden. Die kunnen ook niet geanonimiseerd worden, want het gaat altijd over individuele dossiers. Die kunnen we u, spijtig genoeg, niet bezorgen, maar ze kunnen altijd ingekeken worden. Ze vallen onder geheimhouding, dus we kunnen daar ook niet over discussiëren.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (cd&v): Ik weet het eigenlijk niet goed. Ik denk dat ik de vraag van collega Sminate wel steun, maar we moeten natuurlijk kijken hoe dat voor het geheel is. Nu is het natuurlijk nieuw. Het structureel toezicht van het parlement, hoever gaat dat? Ik weet het eigenlijk niet goed, ik heb daar nog niet over nagedacht.

De voorzitter: Mevrouw Sminate, hebt u erover nagedacht?

Nadia Sminate (N-VA): Ik lig daar wakker van. *(Opmerkingen)*

Uiteraard zijn de veiligheidsadviezen geen probleem. Maar wat ik wel een beetje moeilijk vind, is dat u zegt dat ik dat zal kunnen lezen in de besluiten. Nu zegt u dat de adviezen van ISD niet publiek kunnen worden gemaakt en dat dat de reden is waarom we daarover niet kunnen debatteren.

Oké, ik wil ze gerust gaan inkijken, maar mijn vraag ging duidelijk over de beslissing die u hebt genomen en waarover u hebt gerapporteerd aan de provincies. En daarover konden we hier wel debatteren. De besluiten die u hebt genomen, zijn wel publiek. Dat hebt u zelf gezegd. Vandaar dat ik de vraag ook zo heb geformuleerd. Ik vind het jammer dat we daar geen antwoord op krijgen. Ik kom daar zeker op terug, maar dat zal na het reces zijn, vermoed ik.

Ik weet niet wanneer de besluiten ter beschikking zullen zijn?

De voorzitter: Ik heb de indruk dat er op dit moment een misverstand bestaat.

Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (cd&v): Ik steun de vraag principieel. Alles wat er gebeurt, moet uiteindelijk transparant zijn.

Aan de andere kant hebben we als lokaal bestuur zelf een gesprek gehad met de inspectiediensten. Als men weet dat dat allemaal ter inzage ligt, krijg je op den duur een situatie dat niemand nog informatie wil delen, omdat men weet dat het achteraf allemaal publiek ter beschikking wordt gesteld. Ik ben er nog niet helemaal uit. We moeten toezicht kunnen hebben op de procedure en we moeten daar uiteraard een soort toegang toe hebben. Of dat dan tot alle documenten, van alles en iedereen, moet zijn, daar ben ik eigenlijk nog niet helemaal uit.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Het is evident: het parlement is uiteindelijk de eerste macht en die bepaalt de regels, maar die maken we in samenspraak. De ministeriële besluiten zijn gemotiveerd. Die motivatie moet een antwoord zijn op de decretale bepalingen. Daarop controleert men in algemene termen een minister. Wanneer die een ministerieel besluit neemt, ligt dat in de lijn van een decreet. Onder dat ministerieel besluit zitten adviezen. Die adviezen komen onder meer via de informatie- en screeningsdienst en die bevatten vertrouwelijke informatie. Het is wat mevrouw Partyka zegt: in de mate dat dat allemaal publiek is, zal dat geen screeningsdienst meer zijn. Dan zal die dienst geen vertrouwensrelatie meer kunnen opbouwen. Daarom is de afspraak dat die er weliswaar ter inzage liggen, dat die gelezen kunnen worden door parlementsliden, om de onderbouw van een ministerieel besluit beter te begrijpen, maar dat die niet publiek gemaakt kunnen worden. Die vallen onder de geheimhouding, zoals er nog momenten zijn waarop je als parlementslid dingen kunt inkijken.

Dan is er nog een derde categorie. Dat zijn de veiligheidsadviezen. Die zijn niet ter inzage omdat de veiligheidsdiensten zeggen dat ze die niet ter inzage willen geven. Ik denk dat dat een correct toepassen is van de spelregels die wij in het parlement hanteren. Als morgen het parlement als eerste macht daar anders over oordeelt, dan zal dat zo zijn, maar dan denk ik niet dat wij bijvoorbeeld nog veiligheidsadviezen gaan krijgen. En, ten tweede, dan ondergraaf je alle mogelijkheden van de screeningsdienst om op een ernstige manier zijn job te doen.

De voorzitter: Ik ben nu een beetje soepel omgegaan met het reglement, maar normaal gezien is het laatste woord altijd aan het parlement.

Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Ik wil nog een keer uitleggen waar ik naartoe wou. Ik heb deze vraag ingediend met de bedoeling om een debat te hebben over uw reactie op de negatieve adviezen die er vanuit de provincie geweest zijn. In uw antwoord zegt u dat we dat allemaal kunnen nalezen in die besluiten. Die besluiten zijn openbaar, publiek. Ik had dus gehoopt dat we daar in de commissie een discussie over konden hebben, maar dat is niet gebeurd, want ik heb de inhoud daarvan vandaag niet gekregen. Daarom zeg ik dat ik een nieuwe vraag zal indienen, nadat ik inzage gekregen heb in die documenten.

De voorzitter: Als er duidelijkheid is voor ons allen, dan zijn we allemaal gelukkig.

De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het optrekken van het verplicht te behalen taalniveau in het inburgeringstraject – 2986 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, tijdens de commissievergadering van 9 mei 2023 was er een vraag om uitleg over de wachtlijsten voor de cursus maatschappelijke oriëntatie. Ik vroeg u in hoeverre u bereid was om het taalniveau voor de inburgeraars op te trekken. Momenteel ligt dat taalniveau op A2, een niveau dat als vrij laag kan worden beschouwd. Met dat niveau kan iemand bijvoorbeeld een gewone televisie-uitzending niet volgen. Dat is wel mogelijk wanneer iemand niveau B1 heeft. Maar nog beter is taalniveau B2, want met dat niveau kan iemand

immers een probleem uitleggen aan een balie en een gesprek voeren om tot een oplossing te komen.

U gaf aan, minister, dat taalniveau A2 voor u enkel een startpunt kan zijn. U ging ermee akkoord dat niveau A2 onvoldoende kennis van het Nederlands inhoudt om in Vlaanderen optimaal te kunnen functioneren. Daarom wordt in het nieuwe inburgeringsdecreet voorzien dat mensen die na hun inburgeringstraject in de twee daaropvolgende jaren slechts zes maanden hebben gewerkt, een hoger taalniveau moeten bereiken, namelijk B1.

U gaf verder aan, minister, dat het uw overtuiging is dat “we met een open geest moeten kijken of we daar niet met een getrapt systeem moeten werken, waarbij je zegt dat men goed bezig is als men taalniveau A2 behaalt, maar dat we toch nog een extra inspanning vragen in de loop van de komende jaren, in een realistisch tijdstraject”. U hebt dus weinig taboes wat het optrekken van het taalniveau van inburgeraars betreft, zo zou ik durven concluderen. Vandaar mijn vragen, minister.

Waarom werd precies voor taalniveau A2 gekozen, als u zelf aangeeft dat dat onvoldoende kennis biedt om optimaal in Vlaanderen te kunnen functioneren? Moet het inburgeringstraject er niet net voor zorgen dat inburgeraars optimaal in Vlaanderen kunnen functioneren, kunnen leven?

Werden er al stappen gezet om na te gaan op welke manier een hoger taalniveau kan worden geïmplementeerd in het verplichte inburgeringstraject? Wilt u daaromtrent nog stappen ondernemen in deze legislatuur, minister? Zo ja, welke?

Zijn er cijfers beschikbaar over het aantal inburgeraars dat in de twee jaren na het beëindigen van het inburgeringstraject zes of minder maanden gewerkt heeft? Zo ja, over hoeveel inburgeraars gaat het, in absolute getallen en procentueel gezien? Acht u, minister, deze periode – zes maanden werken op twee jaar – niet te weinig om de inburgeraar het behalen van taalniveau B1 op te leggen?

Tot slot, minister: staat u ervoor open om het taalniveau B2 van in het begin op te leggen als het te behalen taalniveau voor elke inburgeraar, dus niet in een getrapt systeem? Zo neen, waarom niet?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel, mijnheer Van Rooy, voor uw vraag. De reden waarom we het niveau A2 vragen, is omdat dat in het regeerakkoord van 2019 is opgenomen, als voorwaarde om het inburgeringstraject af te ronden. U zegt terecht dat we nog een tweede stap hebben ingevoerd, namelijk voor mensen die twee jaar nadat ze hun inburgeringstraject hebben volbracht minder dan een half jaar hebben gewerkt. Die mensen moeten dan hun taalkennis naar een hoger niveau B1 verbeteren, omdat we op zo'n moment vermoeden dat een van de redenen waarom ze geen plaats hebben gevonden op de arbeidsmarkt, een te gebrekkige kennis van het Nederlands is.

In het inburgeringstraject hanteren we het niveau A2, omdat we denken dat mensen die die kennis verworven hebben, een platform hebben waarop ze op eigen basis, door in de Vlaamse samenleving te functioneren, door verder Nederlands te oefenen, hun Nederlands kunnen verbeteren. Als je niet op dat niveau A2 zit, dan begin je heel moeilijk. Dan is bijna elke communicatie onmogelijk. Met A2 heb je een minimale communicatiemogelijkheid, en kun je verder bouwen aan je kennis van het Nederlands. Dat is altijd zo als je een taal leert. Als je een taal al elementair kent, kun je door die taal veel te oefenen, door met mensen te spreken die die taal ook spreken als moedertaal, je taalkennis snel verbeteren.

Omdat ik de kennis van het Nederlands echt belangrijk vind, en ik het met u eens ben – ik heb u dat ook gezegd, en ik herhaal dat – heb ik gezegd dat alleen een kennis A2 geen duurzame garantie is om u te kunnen verankeren in de Vlaamse samenleving. Dat is voor mij maar een startpositie die je inneemt. Ik denk dat we daarom ook die actie 'Nederlands oefenen' hebben geïntroduceerd, waarbij 92 lokale besturen investeren in extra oefenkansen. Ik ken het cijfer niet vanbuiten – misschien kan mijn kabinetschef dat meteen geven – maar het gaat om tienduizenden oefenkansen die we zo hebben gecreëerd voor mensen om Nederlands te leren, onder andere via die buddy's, onder andere via andere mogelijkheden. Ik ben onlangs in Lier gaan kijken, waar de stad toeristische rondleidingen doet om de stad Lier beter te leren kennen, en daarbij ook kansen creëert voor mensen om ondertussen hun Nederlands te oefenen. Die worden dan bevroegd. Die beantwoorden dat. Dat is een systeem dat volgens mij in de praktijk het Nederlands van mensen kan verbeteren.

Wat de cijfers over B1 betreft: die hebben we nu nog niet. Waarom niet? Omdat het decreet in werking is getreden op 1 maart 2022, en als u dan zelf begint te tellen, dan zult u zien dat we natuurlijk nog niet op die datum zijn dat we kunnen evalueren of mensen minder dan een half jaar hebben gewerkt op twee jaar. Ik denk dat we daar samen nog even geduld moeten hebben.

We hebben dit jaar 68.500 oefenkansen Nederlands gecreëerd.

Ik blijf openstaan om na te denken of we de lat niet hoger moeten leggen. Ik denk dat we moeten opletten: B2 is wel ineens heel hoog. Dan leg je de lat wel heel stevig. We moeten opletten dat we daar niet aan 'overshooting' doen. Niet iedereen is even snel in het opnemen van een taal. Maar ik vind het een discussie waard. Ik ben daar zelf ook over aan het nadenken. Het zal eerder voorbereidend werk zijn voor een volgende regering. Maar we moeten er ernstig over nadenken of we de lat voor bepaalde categorieën niet hoger moeten leggen.

A2 is de norm in de meeste West-Europese landen. Ik denk niet dat er echt landen zijn waar men vanaf het begin in elk inburgeringstraject de lat hoger legt. Maar ik denk, als ik zelf evalueer wat A2 betekent, dat dat minimaal is. Ik treed daarmee buiten het regeerakkoord. Ik ben gehouden aan het regeerakkoord, maar ik denk dat we ernstig moeten overwegen om voor bepaalde groepen de lat een stukje hoger te leggen. Ik heb dat vorige keer gezegd, en ik herhaal dat. Als ik zeg dat de lat hoger moet, dan zou ik durven zeggen dat we dat misschien vanaf het begin van het inburgeringstraject wat forser moeten maken. Zonder daarin te overdrijven, want we moeten ook een lat leggen die haalbaar is. Maar het moet een lat zijn waardoor echt volwaardig communiceren in de Vlaamse gemeenschap het uitgangspunt is, en dan moet je natuurlijk ook verder bouwen op de kennis van het Nederlands.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, wat bedoelt u dan precies als u zegt dat u voor bepaalde categorieën de norm hoger wilt leggen. Bedoelt u dan dat indien u de norm zou verhogen, dat niet voor alle inburgeraars het geval zou zijn?

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Collega's, ik denk dat we het allemaal wel eens zijn dat de Nederlandse taal enorm belangrijk is om in te burgeren, om te integreren, om hier volledig je weg te vinden in de Vlaamse samenleving. We hebben het er inderdaad al een aantal keren over gehad binnen deze commissie. Wat onze fractie betreft, staan we zeker open om te bekijken of we de lat die we nu leggen voor het Nederlands hoger kunnen leggen.

Een taal aanleren gebeurt altijd stapsgewijs. Je gaat altijd in bepaalde gradaties omhoog, en bij de ene mens gaat dat sneller dan bij de andere mens. Daar moeten we goed kijken wat haalbaar is binnen welke termijn. Ik denk dat we nu binnen het inburgeringsbeleid heel wat nieuwe stappen genomen hebben: het buddytraject, eventueel vrijwilligerswerking ... Ook bij het toeleiden naar werk, met VDAB, moeten we heel goed bekijken welke impact dat zal hebben op het aanleren van het Nederlands.

Maar wat ons betreft staan we zeker en vast open om dat taalniveau op te trekken, want die kennis van het Nederlands is absoluut essentieel – dat toont ook iedere studie aan – om verder je weg te vinden, zeker ook op de arbeidsmarkt.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Misschien ter informatie: ik vind het een belangrijk debat. Het is ook een debat dat natuurlijk ook voor een stuk wetenschappelijk gevoerd moet worden. Ik bedoel daarmee dat we allemaal een idee hebben. Je kunt op internet kijken wat de kennis is op A1 en A2. Daar zijn filmpjes over, van mensen die praten op dat taalniveau. U moet dat echt doen. Als u dat googelt, zult u dat vinden. Dat is heel interessant, en ook wel confronterend.

Het is ook een pedagogisch iets. Ik ben geen pedagoog. Hoe snel leert u een taal, naargelang uw intellectuele capaciteiten, uw opleidingsniveau? Hoe snel kunt u een taal leren? We moeten een lat leggen die altijd redelijk blijft. Ik vind dat je daar redelijkheid in moet beogen. Wat u zegt, mevrouw De Vreese, is juist: een taal leer je stapsgewijs. Dat is een evolutief proces.

Het enige land dat de lat hoger legt dan wij, is Denemarken. Die leggen de lat op B1, maar zonder examens. Wij zeggen A2 met examens. Wij examineren. Wie niet geslaagd is, moet opnieuw beginnen. Dat doet Denemarken niet.

Ik denk zelf na over hoe we dat het best aanpakken. Als ik over verschillende categorieën spreek, mijnheer Van Rooy, dan zou een mogelijke afweging kunnen zijn wat het diplomaniveau is van mensen. Nogmaals, we zijn nu volledig buiten het regeerakkoord. Ik bind de regering niet. Ik praat in hoogstpersoonlijke naam. Mensen die middengeschoold zijn, of hogeschoold, daar kun je meer van verwachten dan van mensen die laaggeschoold zijn.

Wat voor mij ook belangrijk is: het mag geen hindernis worden om op de arbeidsmarkt te treden. Dus een van de dingen die we zeker moeten doen, is zorgen dat het geen drempel wordt voor mensen om actief te zijn op de arbeidsmarkt. Samenwerken, opnieuw, met VDAB – die daar dynamischer in zou moeten zijn – om programma's te maken om Nederlands te leren op de werkvloer, is volgens mij ook een belangrijk iets dat we er mee in moeten incorporeren, en dat we verder moeten uitbouwen. Ik denk ook dat je in die interactie – als mensen ook het onmiddellijke nut zien van het Nederlands, en de vooruitgang die ze daarmee kunnen boeken – sneller een taal leert.

Ik sta dus zeker open om het debat te voeren. Ik ben ervan overtuigd dat we de lat toch iets hoger zullen moeten leggen dan vandaag, en vooral ook verder oefenkansen moeten aanreiken aan mensen die vandaag in Vlaanderen rondlopen, om, als ze dat willen, daadwerkelijk hun Nederlands te verbeteren.

Dat zijn wat elementen, maar nogmaals: ik zeg dit als politicus, zonder de regering ermee te binden. Ik wil voorzichtig zijn, mijn natuur getrouw. (*Opmerkingen en gelach*)

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Het siert u, minister, dat u toch, in welke hoedanigheid dan ook, eerlijk op mijn vraag antwoordt, waarvoor veel dank. Ik stel me natuurlijk hardop de vraag: als u vindt dat de lat hoger moet, en de N-VA vindt dat de lat hoger moet, dan blijft er nog één partner over in deze regering die ik niet heb gehoord, maar waarom is in dat regeerakkoord dan maar A2 ingeschreven?

U verwijst zelf naar Denemarken, dat B1, weliswaar zonder examen, nastreeft. Ik zou in dezen toch niet meteen naar het buitenland willen kijken, minister, maar naar Vlaanderen zelf. Ik vind toch dat we af moeten – want dat is toch ook wat ons onderwijs voor een deel in verval heeft gebracht – van de zesjesmentaliteit, zowel in het onderwijs, als zeker ook wat het inburgeringsbeleid betreft.

Ik denk dat we voor mensen die deel willen uitmaken van onze samenleving, de lat wel hoog mogen leggen, en dat we niet te veel al pamperend, en op een toch wel wat softe manier, rekening moeten houden met de vraag of ze het wel zullen kunnen, en of ze wel de intellectuele capaciteiten hebben. Ik denk dat we opnieuw wat forser moeten zijn tegen mensen. We kunnen mensen boven zichzelf laten uitstijgen. Ik denk dat dat absoluut nodig is. Voor wie echt deel wil uitmaken van onze samenleving, kan dat, denk ik, geen probleem vormen om zich keihard in te zetten om onmiddellijk al een hoog niveau te behalen. Dat belet natuurlijk niet dat men de taal pas echt leert als men deel uitmaakt van de samenleving, ook op de werkvloer.

Hopelijk zijn we het allemaal eens, ook de andere partijen, dat A2 toch wel een te laag startpunt is, minister. Ook als startpunt is het te laag.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het omstandigheidsverlof voor pleegouders – 3004 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Pleegouders die bij de Vlaamse overheid en bij provinciale en lokale besturen werken, zullen binnenkort ook recht krijgen op omstandigheidsverlof. Zo kunnen ze bijvoorbeeld ook vrij krijgen voor het huwelijk van hun pleegkind of bij een andere belangrijke gebeurtenis. Dat kondigde u aan in antwoord op schriftelijke vraag nr. 288 van 28 april.

Dat verheugt me natuurlijk, want ik drong er bij u al meermaals op aan om het advies van de Nationale Arbeidsraad (NAR) daaromtrent zo snel mogelijk in de praktijk om te zetten. Dat advies dateert van 13 juli 2021 en stelt pleegkinderen gelijk met gewone kinderen binnen de familie, wat betekent dat pleegouders en -kinderen bij dezelfde gebeurtenissen evenveel dagen omstandigheidsverlof moeten kunnen nemen. Het advies voorziet in deze nieuwe rechten voor pleegkinderen als bij aanvang van de plaatsing duidelijk is dat de pleegzorg minstens zes maanden zal duren. Als de pleegzorg effectief drie jaar geduurd heeft, blijven de rechten voor de rest van het leven van het pleegkind behouden en kan een pleegkind bijvoorbeeld ook klein verlet opnemen voor de begrafenis van een voormalige pleegouder.

Concreet wordt er nu, zo vernam ik, gewerkt aan een tekstvoorstel tot wijziging van het Vlaams personeelsstatuut (VPS). Wat de lokale en provinciale besturen

betreft, vraagt dit een aanpassing van het besluit van de Vlaamse Regering (BVR) tot vaststelling van de minimale voorwaarden van de rechtspositieregeling van het personeel van lokale en provinciale besturen van 20 januari 2023. Ook hier wordt een tekstvoorstel voor uitgewerkt.

Hebt u enig zicht op het finaliseren van deze voorstellen en de timing van de inwerkingtreding ervan?

Ziet u mogelijkheden om, in afwachting van een definitieve goedkeuring van de aangepaste regelgeving, het omstandigheidsverlof toch toe te kennen aan de personeelsleden die ook pleegouder zijn? Zult u dienaangaande ook de lokale besturen aanmoedigen om dit toch reeds toe te kennen?

In hoeverre zal de regelgeving omtrent het omstandigheidsverlof voor personeelsleden die vallen onder Vlaamse regelgeving, overeenstemmen met de specificaties opgenomen in het advies van de NAR?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik kan u ondertussen meedelen dat de Vlaamse Regering de voorontwerpen van besluiten tot wijziging van het Vlaams personeelsstatuut voor de Vlaamse personeelsleden en het rechtspositiebesluit voor de personeelsleden van de lokale besturen op 9 juni 2023 een eerste keer principieel heeft goedgekeurd. Dit betekent concreet dat u uw perscommunicatie hierover enigszins moet nuanceren, want de definitieve goedkeuring en inwerkingtreding is voorzien voor het najaar van 2023 en niet voor binnenkort, zoals u al hebt gecommuniceerd.

Beide voorontwerpen van besluiten voorzien in een verruiming van het recht op omstandigheidsverlof in pleegzorgsituaties voor zowel de contractuele als de statutaire personeelsleden. In afwachting van de definitieve goedkeuring van de ontwerpbesluiten bestaan er mogelijkheden om dit omstandigheidsverlof al toe te kennen. Deze mogelijkheden zijn verschillend voor de diensten van de Vlaamse overheid en de lokale besturen. Binnen de diensten van de Vlaamse overheid kan het lijnmanagement op basis van het VPS van 13 januari 2006 een dienstvrijstelling toekennen. Lokale besturen hebben de autonomie om het bestaande omstandigheidsverlof uit te breiden tot pleegouders of pleegkinderen, overeenkomstig het voorontwerp van besluit.

Zoals ik u reeds in de schriftelijke vraag van 23 december 2022 heb meegegeven, heb ik mijn administraties de opdracht gegeven om een gedegen analyse te maken van hoe het advies van de Nationale Arbeidsraad vertaald en geïmplementeerd kan worden in enerzijds het VPS en anderzijds het rechtspositiebesluit. Beide ontwerpen, die nu een eerste keer zijn goedgekeurd door de Vlaamse Regering, liggen dan ook in lijn met het advies van de NAR en de daarin geformuleerde specificaties. Meer nog, voor de diensten van de Vlaamse overheid omvat het ontwerpbesluit voor de rechten op omstandigheidsverlof vanwege langdurige pleegzorg in het verleden een regeling die gunstiger is dan voorgesteld door de NAR. Zoals u zelf aanhaalde, voorziet de NAR dat een personeelslid de rechten op omstandigheidsverlof levenslang behoudt, wanneer er sprake is van minstens drie jaar ononderbroken pleegzorg. Het ontwerpbesluit kent dit recht al na zes maanden ononderbroken pleegzorg toe. Ik stelde deze regeling aan de Vlaamse Regering voor omdat het VPS voor het recht op omstandigheidsverlof bij het overlijden van een pleegkind 'langdurige pleegzorg' al omschrijft als een pleegzorgsituatie die minimaal zes maanden duurde. Ik vond het niet opportuun om in dezen een onderscheid te maken.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Inderdaad, ik heb gezien dat het voorontwerp een eerste keer principieel werd goedgekeurd op 9 juni 2023. Ik heb inderdaad na uw antwoord 'binnenkort' gezegd, maar ja, 'what's in a name'? Wat betekent 'binnenkort'? U zegt dat het voor het najaar zal zijn, maar laat mij hopen dat het zo snel mogelijk kan.

We weten dat er een ingewikkelde bevoegdheidsverdeling is in dit land, wat ervoor zorgt dat er voor bepaalde personeelsgroepen op het federale niveau beslissingen worden genomen en voor andere op het Vlaamse niveau. U kent mijn gedrevenheid om zeker voor pleegouders, die een ongelooflijk maatschappelijk engagement vervullen, te zorgen voor een goede ondersteuning. We weten dat er na een principiële beslissing van de Vlaamse Regering een hele procedure aan te pas komt, met agendering op het sectorcomité en overleg met de vakbonden, wat maanden in beslag neemt. Juist voor die mensen die ondertussen in een bepaalde situatie zitten, is het dan heel sneu dat zij er nog geen beroep op zouden kunnen doen, terwijl het nadien wel kan.

Ik herinner me dat u de vorige keer, toen het ging over de uitbreiding van het rouwverlof, in afwachting van de lange procedure, al een oproep zou doen bij de diensten die onder Vlaamse bevoegdheid vallen, om het al toe te passen in afwachting van de definitieve beslissing. Ik zou u willen vragen of u dat nu ook al op die manier zou willen doen. Ik weet dat dat autonome beslissingen zijn, maar het doet toch veel als het signaal van de Vlaamse plannen er al is. Het biedt ondersteuning en het is ook een erkenning van die pleegouders.

Ik heb er absoluut ook veel appreciatie voor dat u de termijn van drie jaar verkort naar zes maanden. Ik denk dat dat eveneens een belangrijk signaal is. Als we zelf accenten kunnen leggen, dan is het ook mooi dat we dat doen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Schryvers, bedankt voor uw tussenkomst en de sympathieke woorden. Wat uw concrete vraag betreft: ik ga me daar nu niet formeel toe engageren, maar ik wil dat wel onderzoeken en bekijken. Als we parallel met wat we de vorige keer gedaan hebben, hetzelfde kunnen doen, dan wil ik dat doen, maar ik wil hier een slag om de arm houden en dat eerst grondig bekijken en aftoetsen. Ik neem uw suggestie in elk geval mee in een constructieve geest.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Dank u wel voor het engagement, minister, om dat te bekijken. Ik hoop dat u het effectief waarmaakt, zodat binnenkort ook echt binnenkort kan worden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kris Van Dijck aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de fusie van faciliteitengemeenten – 3041 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Sam Van Rooy

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Minister, de vraag die ik u heden stel, is als opvolging van een vraag die ik op dinsdag 17 januari aan u stelde. Die vraag handelde over het feit dat in december vorig jaar een Vlaams-federale werkgroep opgericht werd

om de fusies van gemeenten die in de pijplijn zitten of zaten, goed te laten doorlopen.

U hebt in uw antwoord geformuleerd dat dat niet abnormaal was, dat er ook bij uw voorgangster, mevrouw Homans, met het laten starten van de fusies vorige legislatuur, zo'n werkgroep geweest is, omdat gemeentefusies natuurlijk ook hun repressies hebben op het federale niveau. Ik denk aan politiezones, aan de brandweer, aan hulpverleningszones en dergelijke meer.

U hebt in uw antwoord toen ook aangegeven, minister, dat elke minister voor 30 juni – en dat is dus eerstdaags – de impact van de gemeentefusies, zoals ze op heden gekend zijn, op zijn of haar bevoegdheden zou onderzoeken. Ik beseft dat het nog geen 30 juni is, maar mijn vraag is toch of u ons kunt informeren over de resultaten van deze impactanalyse voor elke minister, zoals afgesproken was. Zijn er nog regelgevingen, administratieve praktijken en procedures die nog niet zijn aangepast aan de fusies die mogelijk vanaf 1 januari 2025 plaatsvinden?

Hoewel het om een ambtelijke werkgroep gaat, minister, waarbij een federale minister de coördinerende rol heeft, blijft het natuurlijk belangrijk dat de Vlaamse overheid dit nauwlettend opvolgt. Het is dan ook een Vlaams-federale werkgroep.

De werkgroep zal zich niet bezighouden met fusies van gemeenten waarvoor Vlaanderen momenteel geen bevoegdheid heeft – daarover hebben we toen ook gesproken –, met name de fusies met of tussen faciliteitengemeenten. Dit onderwerp is al aan bod gekomen in deze commissie. Ik verwijs daarvoor niet alleen naar de vraag die ik toen gesteld heb, maar ook naar de vraag van collega Jeremie Vaneekhout van iets meer dan een jaar geleden. De vraag is of er dienaangaande tot op heden concrete gevolgen zijn, want ik breng toch ook in herinnering dat in oktober vorig jaar de minister-president dienaangaande een schrijven gericht heeft aan de federale overheid. Mijn vraag is dan ook: hebt u of heeft iemand anders in de Vlaamse Regering stappen ondernomen om de problematiek van de mogelijke fusies van faciliteitengemeenten verder te bespreken, omdat – en het is vandaag ook verschillende keren aan bod geweest – u zelf toch ook een felle pleitbezorger bent van schaalvergroting? Mijn vraag is dan ook, minister, of er dienaangaande al initiatieven genomen zijn.

Tot slot heb ik onlangs in de media vernomen dat – en dan spreek ik vooral over de zes taalgrensfaciliteitengemeenten, niet de gemeenten rond Brussel of in de Vlaamse Rand – een aantal van die faciliteitengemeenten zeer kleine gemeenten zijn. De kleinste – we kennen ze – is Herstappe, met 77 inwoners. Ik heb dat daarjuist nog eens nagekeken: zeven gemeenteraadsleden, 77 inwoners. Je moet al moeite doen om geen familiale banden te hebben. Elk gezin zit daar, denk ik, in de gemeenteraad. Het moet heel leuk zijn.

Neen, maar we kennen de problematiek. Vier van de zes kleinste hebben extra ondersteuning gekregen, ook omdat ze niet kunnen fuseren. Twee van de zes – de grotere dan – voelen zich voor een stuk benadeeld, met name Ronse en Voeren, omdat zij niet mee kunnen aanschuiven voor die extra ondersteuning, maar anderzijds toch weer geblokkeerd zijn wanneer het over fusies gaat. Dat is dus mijn laatste vraag: hoe kijkt u naar de problematiek van die extra financiering voor deze gemeenten die met handen en voeten gebonden zijn aan het statuut waarin ze zitten?

Ik wil tot slot nog meegeven, voorzitter, minister, dat ik bij dezen dus geen oproep doe om fusies te maken waarbij de faciliteiten verder uitbreiden. Laat dat in ieder geval heel duidelijk zijn. Maar ik neem aan dat u dat van mij niet verwacht zou hebben, mocht ik daarvoor pleiten.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van Dijck, ik ben vooral blij dat u misschien wel honderd keer het woord 'fusies' in de mond hebt genomen, en ik stel samen met de commissie vast dat dat de vijfde vraag is waar de fusies toch op de voorgrond treden. *(Opmerkingen van Karel Van Miert)*

Mijnheer Van Miert, je kunt bijna niet anders meer. Je voelt de druk. *(Opmerkingen van Brecht Warnez. Gelach)*

Ja, mijnheer Warnez, u hebt nu opnieuw wat praat, omdat de heer Van den Heuvel hier nu niet meer aanwezig is. *(Gelach)*

Maar met die schaduw achter u, dan is dat anders. Dan wordt u al wat genuanceerder. *(Opmerkingen van Brecht Warnez. Gelach)*

Mijnheer Van Dijck, bedankt voor de vraagstelling. We hebben het in deze commissie naar aanleiding van een eerdere vraag hier ook al over gehad. Ik geef een update van de beide dossiers.

De Federale Regering heeft op de ministerraad van 23 december 2022 beslist om een werkgroep op te richten die de impact zal onderzoeken van de vrijwillige gemeentefusies op de federale materies. Wat is de stand van zaken? Vanmorgen om 10 uur kwam de Vlaams-federale werkgroep voor de vrijwillige fusies van gemeenten voor het eerst bijeen, en dit onder voorzitterschap van de FOD Binnenlandse Zaken. De contactpersonen van de verschillende federale overheidsinstanties waren hierop aanwezig. Vanuit Vlaanderen was het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) vertegenwoordigd. ABB heeft op de eerste bijeenkomst een toelichting gegeven over het fusiekader, de fusietrajecten en de aanpak van de federale impactanalyse.

Uit de gesprekken kwam naar voren dat de analyse van de impact van de gemeentefusies op de federale materies nog volop bezig is. Dat bleek ook al uit de bilaterale gesprekken die ABB eerder had met de FOD Binnenlandse Zaken over de impact van gemeentefusies op politiezones, met de FOD Justitie over de impact van gemeentefusies op gerechtelijke arrondissementen en kantons, en met bpost over adreswijzigingen. We streven ernaar om tegen 15 september de resultaten van de federale impactanalyse te ontvangen. Hierna passen de contactpersonen voor hun bevoegdheden het draaiboek vrijwillige fusies van ABB aan. Op basis van de resultaten van de impactanalyse worden de nodige aanpassingen aan de regelgeving, administratieve praktijken en digitale toepassingen doorgevoerd. De Vlaams-federale werkgroep komt in de tweede helft van september opnieuw bijeen.

Uw derde, vierde en vijfde vraag gaan over de taalgrensgemeenten en over de onmogelijkheid voor die gemeenten om te fuseren.

In uw laatste en vijfde vraag hebt u het over de middelen die werden toegekend aan vier van de zes taalgrensgemeenten. Die middelen werden niet toegekend aan Ronse en Voeren. Ook daarover hebben we het in deze commissie al uitvoerig gehad. Het klopt dat vier van de zes taalgrensgemeenten extra middelen ontvangen omdat ze geen vrijwillige fusie kunnen aangaan. Het gaat om heel kleine gemeenten, met telkens minder dan 2500 inwoners, met onevenredig zware administratieve verplichtingen waarmee de reguliere algemene financieringsstromen van Vlaanderen naar de lokale besturen, waaronder het Gemeentefonds als belangrijkste, geen rekening houden. Ik denk hierbij in de eerste plaats aan de verplichtingen ten opzichte van Franstalige inwoners die als dusdanig behandeld wensen te worden.

Daarnaast worden ze disproportioneel zwaar getroffen door de stijging van een aantal vaste en onvermijdelijke kosten, zoals de indexatie van de wedden van het politiek personeel. Dat zet een hoge druk op de zeer bescheiden budgetten van

deze kleine gemeenten. Om te vermijden dat ze een onmogelijke keuze moeten maken tussen het elementair democratisch functioneren van de gemeente en basisdienstverlening aan de burger, hebben we besloten om een tijdelijke extra financiering te geven aan die kleine gemeenten. Er is voor de komende drie jaar een jaarlijks budget van 1 miljoen euro voorzien, dat volgens een vaste verdeling wordt toegekend. Bever krijgt ongeveer 372.000 euro, Herstappe ongeveer 44.000 euro, Mesen 231.000 euro en Spiere-Helkijn 351.000 euro. De stad Ronse en de gemeente Voeren behoren niet tot de begunstigden, omdat ze dus meer dan 2500 inwoners tellen. Een volgende Vlaamse Regering zou kunnen beslissen om een structurele financiële compensatie te voorzien voor de taalgrensgemeenten, waar dan ook Ronse en Voeren begunstigde van kunnen zijn.

Wat betreft de structurele oplossing en het verhogen van de bestuurskracht door gemeentefusies van taalgrensgemeenten, heb ik hier in deze commissie al eens verwezen naar de brief die minister-president Jambon in oktober vorig jaar heeft gestuurd naar de eerste minister en federaal minister Verlinden. Daarin deed minister-president Jambon het aanbod om met de Federale Regering in dialoog te gaan over twee zaken: het afschaffen van de faciliteiten in de taalgrensgemeenten en het uitwerken van mogelijkheden tot fusies met andere gemeenten uit het Nederlandstalig taalgebied, uiteraard zonder dat daarbij het territoriaal toepassingsgebied van de faciliteiten uitgebreid wordt – het punt dat u ook op het einde heel expliciet hebt gemaakt. In haar antwoord gaf minister Verlinden aan op korte termijn, binnen de huidige legislatuur, geen brede consensus te verwachten over de afschaffing van faciliteiten. Dat sloeg in als een bom, en was totaal onverwacht nieuws. Ongelooflijk. Ik zou de vergadering nu misschien beter schorsen voor een spoedoverleg. *(Lacht)*

Het is bijna vergelijkbaar met wat er in Rusland gebeurde met Wagner. Even onverwacht.

Wat betreft de gemeente Voeren is de Vlaamse Regering niet bevoegd om de gemeentegrenzen te wijzigen, wat minister Verlinden ook bevestigde in haar brief.

Wat de fusies van die gemeenten betreft, ben ik tevreden dat minister Verlinden heeft bevestigd dat Vlaanderen bevoegd is om de grenzen van de taalgrensgemeenten te wijzigen of te corrigeren, met uitzondering van Voeren. Vlaanderen mag daarbij geen afbreuk doen aan de taalfaciliteiten van de inwoners in die taalgrensgemeenten. Daarin zit natuurlijk de crux: de taalgrensgemeenten kunnen niet fusioneren met de gemeente uit het homogeen Nederlands taalgebied, zonder dat daarbij geraakt wordt aan het bijzondere taalstatuut. Als een taalgrensgemeente immers fusioneert met een taalhomogene gemeente, ontstaat een fusiegemeente die in haar geheel een taalgrensgemeente of taalhomogene gemeente wordt. De fusiegemeente wordt immers beschouwd als een nieuwe plaatselijke dienst, en volgens de taalwetgeving kan een plaatselijke dienst maar één taalgeregime bezitten. De fusie zou dus onvermijdelijk een wijziging aan de regeling van het taalgebruik in die gemeente met zich meebrengen, en daarvoor is Vlaanderen niet bevoegd. Enkel in de situatie waarin een taalgrensgemeente fusioneert met een andere taalgrensgemeente, wordt er niet geraakt aan het bijzonder taalstatuut, en daarvoor is Vlaanderen wel bevoegd. Maar geen van de taalgrensgemeenten grenst aan elkaar, waardoor de bevoegdheid in de praktijk zinledig is.

Dat is alvast mijn lezing en die van mijn administratie.

Ik vind het echter belangrijk om er zeker van te zijn dat we elke mogelijke piste grondig onderzoeken. De eerste stap is gezet. Minister Verlinden heeft bevestigd dat het Vlaamse Gewest wel bevoegd is om de grenzen van de taalgrensgemeente te wijzigen of te corrigeren, met uitzondering van Voeren. Maar in de stappen die daarna moeten worden gezet, botsen we steeds op de Bestuursstaalwet. Mogelijk

zijn er nog pistes die kunnen worden verkend die een wijziging van het decreet over het lokaal bestuur inhouden. Ik denk dan bijvoorbeeld aan het model van de districtsvorming. Hiervoor ga ik nog bijkomend extern juridisch advies inwinnen. Dat is de stand van zaken.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Dank u wel, minister, voor het uitvoerige antwoord.

De vraag heeft inderdaad twee invalshoeken: de gewone fusies, en de manier waarop dit geïncorporeerd kan worden in de federale materies. Daar neem ik akte van het feit dat er tegen 15 september een volledige update is, om vervolgens de nodige initiatieven te nemen. Zes jaar geleden is dat ook allemaal vlot verlopen. Ik ga er dus van uit dat dat ook nu zo zal zijn.

De problematiek van de kleine faciliteitengemeenten ... U zult er nu geen antwoord op kunnen geven, maar ik stel me wel de vraag in hoeverre men in die kleine faciliteitengemeenten ook effectief nog gebruikmaakt van de faciliteiten die men daar heeft. Bestaat daarrond een of ander statistisch onderzoek, of moet ik hier werken met een aanname, een vermoeden?

Ik weet dat het debat niet hier gebeurt, maar bij een volgende federale regeringsonderhandeling. Ik denk dat het vanuit Vlaanderen toch belangrijk is om de leefbaarheid van die gemeenten ... U kent mijn houding met betrekking daartoe. We weten toch allemaal dat een gemeente van 77 of 1074 inwoners echt niet meer van deze tijd is. Je moet dan allerlei structuren gaan bedenken om ervoor te zorgen dat bewoners toch de dienstverlening krijgen waarop ze recht hebben. Ik denk dat dit probleem – en het gaat over enkele duizenden inwoners – op een ernstige manier bekeken moet worden.

Aan de andere kant denk ik ook dat in de gemeenten in het Waalse Gewest waar faciliteiten voor Nederlandstaligen zijn, de problematiek zich nauwelijks stelt. We weten dat Vlamingen zich doorheen de eeuwen – ik mag toch wel 'eeuwen' zeggen, ik denk aan de inwijkelingen vanuit Vlaanderen naar Wallonië tijdens de industriële ontplooiing daar in de negentiende eeuw en later – vlotter aangepast hebben, luisterend naar Vlaamse namen bij eminente Franstalige politici.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Zelfs zonder dat collega Van den Heuvel hier aanwezig is, wil ik zeggen dat we fusies uiteraard mogelijk moeten maken, minister. En dan gaat het ook over taalgrensgemeenten. Dat mag echter nooit ofte nimmer gepaard gaan met het uitbreiden van die faciliteiten. We moeten elkaar vasthouden wat dat betreft. Daar mag geen enkele onzekerheid over zijn. Integendeel. Minister, ik ben blij dat u ook aangeeft dat er door de federale overheid goed wordt meegewerkt, ook door minister Verlinden.

De essentiële vraag is echter natuurlijk wie waarvoor bevoegd is en welke gevolgen dat heeft. Dat is geen evidente vraag. Dat is geen evidente kwestie. Twee juristen, drie meningen, wellicht. We weten ook allemaal dat het gemakkelijkste zou zijn dat Vlaanderen zelf bevoegd zou zijn om dat te regelen. Dan moeten we met een aantal zaken, partijen geen rekening houden. Ik heb zelf een aantal academici gelezen daarover, academici die eigenlijk zeggen dat Vlaanderen die fusies kan regelen zonder dat die taalfaciliteiten uitbreiden. Ik weet ook dat er straks nog een stuk daarover komt in het liber amicorum van onze eminente collega Koen Geens. Men is daar op academisch niveau dus ook al mee bezig. Ik denk dus dat we dat wel verder moeten bekijken, verder moeten onderzoeken, maar als we een stap zetten, moeten we er voor 200 procent zeker van zijn dat dat geen jota wijzigt aan

de faciliteiten, of die taalrechten en faciliteiten toch op zijn minst geenszins uitbreidt. Enkel dan kunnen we een stap zetten.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Ik ben toch wat verward door het antwoord, in alle eerlijkheid. Dit is een thema dat ik nog niet zo vaak heb gevolgd, dus dat zal er mogelijk-kerwijze mee te maken hebben. Collega Vaneeckhout heeft er echter, zoals gezegd, al vragen over gesteld. Ook heeft Kristof Calvo daar op 23 mei in de Kamer vragen over gesteld aan mevrouw Verlinden. *(Opmerkingen van Kris Van Dijck)*

Die is nooit weggeweest, mijnheer Van Dijck. Tot spijt van wie het benijdt, maar die is nooit weggeweest. Daar kan de minister ongetwijfeld van getuigen. *(Gelach)*

Toen heeft minister Verlinden de bal wel opnieuw heel duidelijk in het kamp van het Vlaamse Gewest gelegd. Ze heeft gezegd dat het wél mogelijk is. Dat is ook wat ze in haar brief heeft gezegd. Eigenlijk heeft ze gezegd dat het aan het Vlaamse Gewest is om daarmee aan de slag te gaan in al die gemeentes, met uitzondering van Komen en Voeren. Dat is toch wat ik in haar antwoord lees.

Minister, u verwees ernaar dat er maar één taal van toepassing mag zijn binnen een gemeente. Is dat dan de reden waarom een volgende stap spaak loopt na het antwoord van minister Verlinden dat het voor haar wel mogelijk lijkt te zijn dat Vlaanderen dat zou kunnen regelen? Het is me niet helemaal duidelijk waar het verschil zit. Zowel in de brief als in het antwoord in de Kamer zegt zij dat het aan het gewest is, en u zegt niet verder te kunnen als gewest. Waar zit dan nog de spanning, en hoe is dat op te lossen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Eerst en vooral, ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat we die gemeenten zouden moeten kunnen fusioneren, maar dat we de taalfaciliteiten niet willen uitbreiden en dat we pistes moeten blijven onderzoeken. Ik denk aan de piste van het districtenstelsel. Wij hebben geen monitoring, wij hebben geen cijfers, maar ik vind het zinvol om eens te vragen aan die zes gemeenten hoeveel keer er nu een beroep wordt gedaan op de faciliteiten. Dat was een vraag. Kunnen we dat in beeld krijgen? Dat stoffeert het dossier. Dat verandert natuurlijk niks aan het dossier.

Mijnheer Aerts, ik denk dat het probleem is – en ik vertaal het nu even naar het niet-juridische – dat minister Verlinden zegt dat we wel mogen fusioneren, maar dat de nieuwe gemeente een eenduidig taalregime moet hebben. Ofwel zijn dat faciliteiten en dan moet men ze over de hele gemeente toepassen, ofwel zijn het geen faciliteiten, maar daarover kunnen wij niet beslissen, want dat ligt vast in die zes gemeenten, dat is iets federaals. Dat is eigenlijk wat zij zegt. *(Opmerkingen van Kris Van Dijck)*

Dat ligt zelfs vast in de bijzondere wet, maar die bijzondere wet is dus ook federaal, mijnheer Van Dijck. We kunnen een creatieve oplossing aftasten, met districten of zoïets. In alle eerlijkheid, ik vrees dat men de bijzondere wet zal moeten wijzigen. Dat was het aanbod van minister-president Jambon aan de Franstaligen, gedragen door de Vlaamse Regering, namelijk dat men dat aan de twee kanten zou afschaffen wat de taalgrens betreft. Daarover heeft mevrouw Verlinden echter duidelijk gezegd dat daar op dit moment weinig beweging in te krijgen is, wat ik ook wel vermoedde.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Ik heb geen verdere bemerkingen, alleen dat we het verder zullen opvolgen, en qua timing zal er eind september dan een volgende stand van zaken zijn met betrekking tot de fusies zoals ze voor 1 januari 2025 in het verschiet liggen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.